

Teodoras Blinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

Lietuvos
Nacionalinė
M. Mažvydo
Biblioteka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
P.O. Box 03206 - Cleveland, Ohio 44103
Rugsėjis–September 25, 1975 Nr.59
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

Baltuose Rūmuose liepos 25 d. prezidentas Fordas priėmęs tautybių delegaciją, kuriai vadovavo kongresmanas Edward J. Derwinski, sveikinasis su Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentu Povilu Dargiu. Fokalblio klausosi ALT pirm. dr. Kazys Bobelis (viduryje) ir dešinėje kongresmanas E. J. Derwinski.

AR AMERIKA GALĖTŲ LAIMĖTI SEKANTĮ KARĄ? Vytautas Meškauskas

Mūsų spaudoje vis tebeai-
di kaltinimai, kad Washing-
tono administracija Helsin-
kio deklaracija pardavusi
Lietuvos nepriklausomybę.
Toks teigimas turėtų pagrin-
do, jei prileisti, kad JAV yra
galingiausia pasaulio valsty-
bė, kuriai 'jūros, marios iki
kelių'. Taip atrodo antrojo
pasaulinio karo pabaigoje.
Nuo to laiko daug kas pasi-
keitė. Už tat keista, kad tą
įspūdį dar neišblaškė Vietna-
mo tragedija. Žinia, čia tuo-
jau gali atsikirsti, kad JAV
nenorėjo laimėti to karo ir
kariavo sėdėdamas ant savo
rankų. Iš dalies tai tiesa.
Jei tačiau JAV 'nenorėjo'
laimėti karo Pietryčių Azijo-
je, kaip gali prileisti, kad jos
norės laimėti, ar iš viso ka-
riauti, kur kitur?

Šiandien palikime tą noro
ar valios klausimą nuošaliai,
sustodami prie grynai mate-
rialinių faktų. Verta atsimin-
ti, kad JAV Gross National
Product, t.y. viso tautos pa-
jamos už gėrybes ir patarna-
vimus po antrojo pasaulinio
karo ilgesnį laiką sudarė pu-
sę viso laisvojo pasaulio
GNP. Šiandien tas santykis
tėra 25% ir toliau mažėja
JAV nenaudai. Ne dėl to,
kad JAV ūkis pergyveno ūki-
nio nuosmūkio laikotarpį, jį
patyrė ir kitos valstybės,

bet todėl, kad kitos valsty-
bės, turėjusios daug mažes-
nį pragyvenimo lygį, galėjo
padaryti didesnę pažangą.
Prie to prisidėjo ir pakilusios
kainos už žaliavą, ypač
energiją. Tokioje situacijoje
sunku įtikinti rinkikus, kad
reikia išleisti daugiau pasi-
ruošimo karo reikalams ir rū-
pintis kitų valstybių saugu-
mu tuo metu, kada jos
pačios to nedaro.

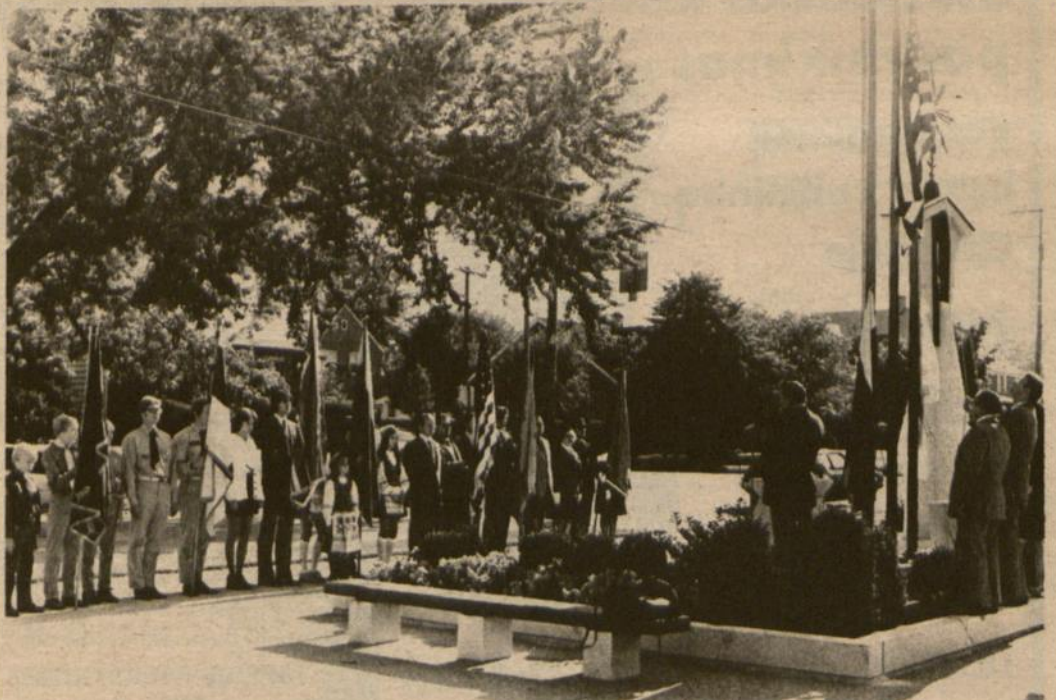
Tai konstatavę, ilgėliau su-
stokime prie konkrečių ka-
rui vesti reikalingų priemo-
nių, kurios nusveria politiką
ir taikos metu. Ir čia vaiz-
das negeresnis. Tokį gali su-
sidaryti iš kų tik pasirodžiu-
sios N.Y. Times karinio kriti-
ko Drew Middleton'o kny-
gos: 'Ar JAV galėtų laimėti
sekantį karą'.

Žinia, yra žmonių, kurie
N.Y. Times laiko komunistų
konspiracijos užvaldyti visą
pasaulį dalimi. Likimo ironi-
ja nori, kad ir toks sąmok-
slas būtų įrodinėjamas cituo-
mis iš ... N.Y. Times, nes tas
laikraštis yra pagrindinis
žinių šaltinis. Antra vertus,
liberalai į Drew Middletoną
irgi žiūri šnairiai, laikydami
jį generolų ir admirolų lėle,
o tie, girdi, tyčia pavoju išpu-
čią, kad gautų daugiau lėšų.
Prie Middletono knygos su-
stosime kiek vėliau, šį kartą

pastebėdami, kad jo pesimiz-
mas mažai skiriasi nuo kitų
žinovų.

Visų pirma, JAV galėjo
tikėtis laimėti ateities karus
ne savais pėstininkais, bet
savo laivyno pranašumu, iki
šių neginčytinu vandenynų
valdovu. Deja, šioje srityje,
lygiai kaip ir atominėje,
amerikiečiai jau prarado sa-
vo monopolį. Paskutiniai

(Nukelta į 2 psl.)

Vėliavų pakėlimas prie paminklo Clevelande.

Nuotaikinga Tautos šventė Clevelande

Pagirtinos yra Lietuvių
Bendruomenės Clevelando
aplinkės valdybos pastan-
gos duoti progos jaunimui
pasireikšti visuomeninėje ir
kultūrinėje veikloje. Taip
buvo ir šį kartą, rugsėjo 13 d
Tautos šventės minėjime.
Grandinėlės šokėjai ir orkes-
tras, atlikę pilną minėjimo
programą, sukūrė tikrai gra-
žią ir pakilią gausiai susirin-
kusios publikos nuotaiką.
Pradžioje po orkestro pagro-
tų ir visų pagiedotų himnų ir
trumpas atidaromosios pirm.
J. Malskio kalbos, puikiais
spalvotais pilno ekrano apim-
ties Lietuvos vizdais, chorui
giedant 'Lietuva brangi',
buvo pagautas visų dėmesys
ir širdys tai gražiai ir
mielai gimtajai šaliai. Po to
iš klausėme stud. Vytauto
Puškoriaus kalbą. Tai buvo
viena geriausių kalbų, ku-
rias bet kada čia yra pasa-
kęs jaunosios kartos atsto-
vas. Mintys aiškios, nuosek-
lios, gerai formuluotos. Tar-
sena gryna ir taisyklinga.
Balso moduliacija gyva, min-
tis taikliai paryškinanti. Gal
tik tempas galėtų būti sulė-
tintas, tuo būdu igalinant
klausytojus sėkmingiau sek-
ti kalbos turinį ir eigą. V.
Puškorius studijuoja muziką
jis gabus ir jau spėjęs sėk-
mingai pasireikšti pianistas.
Šį kartą jis pelnė ir gero ora-
toriaus titulą. Savo kalboje
jis, po istorinės Vytauto Di-
džiojo politikos apžvalgos,
daugiau laiko paskyrė, jo
pasakymu, 'tragiškiems' šios
šalies vedamos politikos mo-
mentams santykiuose su ko-
munistine Rusija. Jis susi-

rūpinęs, kad po 10, 20 ar 30
metų ir šį kraštą neištiktų
toks pats likimas kaip ir mū-
sų Lietuvą. Todėl jautriai
kviečia jaunąją kartą dirbti
ne tik senosios tėvynės Lie-
tuvos, bet ir naujosios tėvy-
nės, Amerikos labui, visomis
išgalėmis stengtis, kad jos
politikos vadovai neitų klyst-
keliais. V. Puškoriaus kalba
buvo su dėmesiu išklausyta
ir labai gerai įvertinta (ypa-
tingai ilgas ir garsus ploji-
ms tat parodė).

Po to sekė spalvotas fil-
mas 'Grandinėlė prie Ramio-
jo Vandenyno'. Tai buvo gra-
žus ir žavingas muzikos ir
spalvingų vaizdų su kompli-
kuotais šokiais derinys.

Ir galiausiai, didžiulė Nau-
josios parapijos salės sceną
pripildė gausus būrys Gran-
dinėlės šokėjų -- tikrai pasi-
gėrėjimą sukeliantis auksi-
nės mūsų jaunuomenės vaiz-
das. Jie pašoko 9 šokius ir,
kaip jau įprasta, pelnė dėkin-
gą pripažinimą. Ir vėl žavė-
jomės Grandinėlės šokėjų
drabužių spalvingumu ir gro-
žiu, precizišku šokių atliki-
mu, labai sudėtingom ir
imantriom figūrinių kombi-
nacijom, jų įvairumu ir jų
vaidybine išraiška. Grandi-
nėlės orkestras, igudusio va-
dovo J. Pažemio vadovauja-
mas, sudarė gerą muzikinį vi-
sos programos foną. Taktai
ir ritmas aiškūs ir lygūs, kaip
ir reikia tokiam momentui.
Instrumentų sąskambis be
priekaištų. Nežinau, ar bū-
siu supras tas, jeigu pažymė-
siu, kad garsiakalbiai galėtų
būti kiek susilpninti?

(Nukelta į 11 psl.)

J. Garlos nuotr.

AR AMERIKA GALĖTŲ LAIMĖTI...

(Atkelta iš 1 psl.)

metais sovietai taip padidino savo laivyną, kad JAV laivynui jau sunku bus apsaugoti laivyninkystės kelius Atlanto vandenyne. Laivų skaičiumi amerikiečių karo laivynas dabar yra mažesnis negu 1939 metais.

Pasistatyti daugiau mažesnių laivų savo lėktuvnešių apsaugai nebūtų labai sunku tačiau didesnių lėšų skyrimas laivynui tuojau sukeltų kitų kariuomenės rūšių protestus. 'Jei mes pralaimėsime pirmą mūšį', — aiškina Gen. lt. Orwin C. Talbott iš Pentagono Training and Doctrine Command — 'Mes greičiau neturėsime jėgų ant ram. Dėl to, kad moderus karas sunaudoja nepaprastai daug ginklų.'

Čia reikėtų pastebėti, kad jei antram pasauliniam karui buvo ruošiamasi pagal patyrimus Ispanijos piliotiniame kare, būsimam karui mokomasi iš 1973 m. spalio mėn. Izraelio su arabais. Ten buvo išskirtinos sąlygos tankų ir aviacijos grumty-nėms.

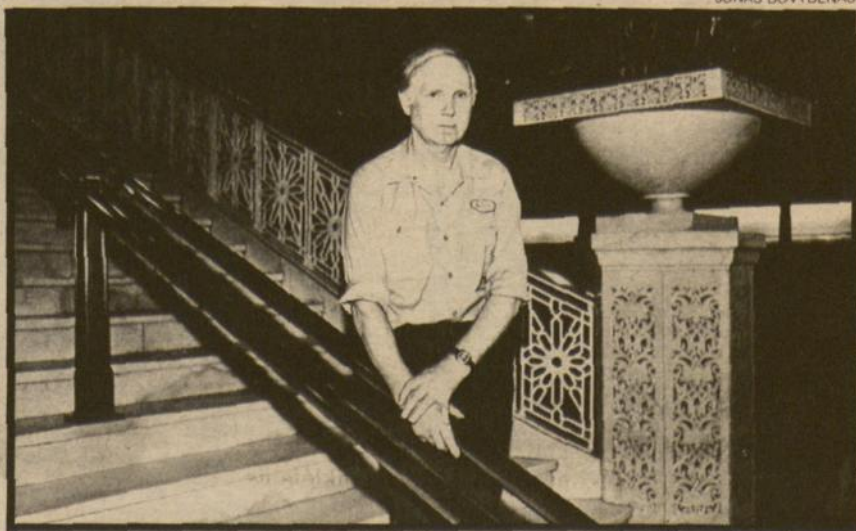
Šioje vietoje, rasit, būtų verta padaryti kai kurių rezervų dėl teigiamo sovietų karinio pranašumo. Juk žinome jų gaminių kokybę visose srityse! Panašiai turėtų būti ir karinėje. Bet ruošiantis karui būtų neatsakinga prileisti, kad daugelis jų laivų patys paskestų, o tankai susprogtų. Sutinkant, kad jų ginklų kokybė ir būtų

menkesnė, reikia atsiminti, kad jie jų turi daugiau. Tiesa, aviacijos kare Izraelis numušė 334 arabų lėktuvus, pats netekdamas vos 6! Tai yra santykis 56 prieš 1. Bet tai aiškinama menku arabų lakūnų paruošimu ir jų turėtais senesniais sovietų lėktuvais. Ten, kur lakūnai buvo geriau paruošti, santykis buvo kitoks. Pavyzdžiui, Šiaurės Vietname 1970-1973 metais amerikiečiai numušė 74 priešo lėktuvus, patys netekdami 27, t.y. čia santykis buvo 2,74 prieš 1. Vargu ar galima tikėtis geresnio santyko ruošiantis karui.

Sovietų tankai yra laikomi daug geresniais negu jų lėktuvai. Europoje jie turi jų tiek daug, kad amerikiečiai ir jų sąjungininkai mano, kad jie negalėsia atlaikyti frontinio puolimo ir turėsia trauktis, vėliau puldami sovietų tankų divizijas iš šonų. Daug tikimasi iš didesnio tankų pabūklų taiklumo. Jei antro pasaulinio karo metu buvo pataikoma tik kartą iš 20 šūvių, dabar pas amerikiečius tas santykis yra vienas iš 2-jų ir stengiamasi pasiekti du iš trijų. Prie tokio taiklumo iš abiejų pusių galima įsivaizduoti ir nuostolius pirmom karo dienom.

Tokiu būdu, iš karinio taško žiūrint, sunku įsivaizduoti kitokią užsienio politiką negu Kissingerio. Jai pakeisti visų pirma reikia dvasinio perversmo pačiose JAV-bėse.

■ Iš kitos pusės

JONAS DOVYDENAS

Patron of the arts

Simas Kaselionis is a Chicago janitor who cleans and polishes the stairway and railings at the Rookery. "I call it the stairway to dollars—better than the stairway to heaven," he says.

He is Lithuanian, and for each of the past thirteen years he's saved \$500 to give as a prize to the person who has written the year's best short story in Lithuanian. He doesn't judge the contest. That's handled by a panel of judges selected by the Lithuanian newspaper in Cleveland. Kaselionis just gives the money and speaks at a banquet held each year to honor the author.

Asked why he gives the prize every year, he says, "I can't afford a novel." Next year, however, he intends to raise the prize to \$600 to account for inflation.

He says he believes that politics is not what's important in the world, that literature is the only universal. "And writers aren't like mushrooms," he says. "You can't grow them."

Ši nuotrauka su 11 eilučių teksto Chicagos žurnale Sima Kašelioni, Dirvos novelės konkurso mecenatą, pavertė didvyriu. Kaip jau minėjome šioje vietoje, jis buvo rodomas per televiziją, o kolumnistas Andrew Greeley, kuris pats yra kunigas, savo straipsnyje padarė prie kaiščių net katalikų herarchijai už per mažą dėmesį tautinėm kultūrom. Vienu žodžiu Simas Kašelionis ne tik padėjo pajvairinti Dirvą, bet ir davė akstino prisiminti JAV gyvenančių mažumų tautines problemas. Tai, žinoma jau daugiau vedamųjų tema, kuria Draugas ir pasinaudojo 11 d.: 'Ištvermingas mecenatas sudarė progą pakalbėti ...'

Bet jei Kašelionis mus išvedė į platesnes lankas, iš kitos pusės norisi kiek sustoti ir prie jo profesijos. Koks nors daktaras su tokia suma nebūtų sukėles tiek naudingo triukšmo, kas kita 'džentorius'. Atrodo, kad dango-raižiuose gyvenantiems valytojai atrodo labai paslaptin-gai, kaip kokios nakties pelės. Iš tikro gi, kiekvienas mažesnių namų savininkas pats turi atlikti ir atlieka tą darbą, nebent būtų labai turtingas. Bet tai užmirštama.

Neseniai skaičiau The Wall Street Journal pirmame puslapyje, kad kažkoks universitetas su valdžios parama pravedė studiją, ar atmatų rinkėjų užsiėmimas pakerta jų moralę. Teigiamu atveju turbūt būtų pravesta dar didesnė studija, įtraukiant daugiau universitetų ir profesorų, ieškant priemonių ir būdų tą smunkančią moralę paremti. Ačiū Dievui, pirmosios studijos atsakymas buvo neigiamas: atmatų rinkėjai nesijaučia esą specialiai

nelaimingi ir savižudybių skaičius jų tarpe neesą aliarmuojantis.

Na, mes lietuviai turime patarlę, kad darbas žmogaus nežemina. O amerikiečiams patarčiau sustiprinti istorijos dėstymą mokyklose. Tada bent profesoriai atsimintų tą Romos imperatorių, kuris prieš porą tūkstančių metų padidinęs savo išdą mokesčiais už kanalizaciją, be didesnio galvosūkio nusprendė: pinigai nedvokia!

(vm)

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitą mūsų teletype susisiekimą su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

FOREMAN NIGHT SHIFT

For approximately 25 man shift, 5 day 35 to 38 hour week. Must have good working background. Tape turning in O.D.-I.D. grinding, also some experience in gear cutting and gear grinding desired but not necessary. Excellent pay and fringes, including Blue Cross and Dental plan. Outstanding opportunity with rapidly expanding company. Must have complete resume prepared prior to appointment. Contact M. V. Anderson, 313-773-0450.

CLIPPER INDUSTRIES
INC.

29200 CALAHAN
ROSEVILLE, MICH. (54-60)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

NAUDOKITĖS PAPIGINTOMIS KAINOMIS RUDENĮ!

5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena Kaune)

Skubėkite registruotis — vietų skaičius ribotas!

American Travel Service Bureau praneša, kad dar yra vietų sekančiose grupėse:

#10 — Spalio 1 d. — spalio 15 d. Iš NEW YORKO — \$940.00. Iš CHICAGOS — \$1059.00. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 3 Rygoje, 3 Maskvoje.

#11 — Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. Kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 3 Rygoje, 4 Maskvoje.

KIEKVIENĄ GRUPĘ LYDĖS PATYRĘS KELIONIŲ VADOVAS.

EKSKURSIJOS Į HAWAJUS — lapkričio mėn. 22 d. — gruodžio 6 d. 4 salos. Iš Chicagos — \$599.00.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus iškviatimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.

Air fares and contents of this announcement are subject to change and/or government approval.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
DIRVA
 P. O. BOX 03206
 CLEVELAND, OHIO 44103
 Tel. (216) 321-4751
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n, VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

TRIUKŠMAS DĖL TRIUKŠMO

Rugsėjo 16 Drauge pasirodė pranešimas apie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pažūrą į Helsinkio konferenciją. Ten tarp kitko teigiama:

'PLB valdybos nuomone, šis Helsinkyje 1975 m. rugpjūčio 1 dieną pasirašytas dokumentas EUROPOS VALS TYBĖMS (mano pabraukta) yra žalingas, nes juo jau oficialiai yra įteisinta Sovietų Sąjungos hegemonija rytų Europoje.'

PLB dėl to ragina atskiru kraštų bendruomenių valdybas rašyti raštus su nuorais įvairiom valdžiom, nurodant:

'Tokiū būdu dar kartą priminsime pasaulio valdovams kad lietuvių tauta, taip pat kaip ir vos virš milijono gyventojų turinti ALBANIJA (mp) bei viešojo Amerikos ir Europos opinija Helsinkio akto nepripažįsta ir laiko jį Europai žalingu'.

Bet davusi tokį įsakymą, PLB paskutinėje pastraipoje eina žingsnį atgal:

'Tikėdami, kad Lietuvos laisvinimo darbo veiksmams naujus mūsų politinės veiklos planus teks sudarinėti netolimoj ateity, tuo klausimu prašome jus pareikšti savo nuomones.'

Ką gi, paprašyti visų pirma pastebėsime, kad aukščiau cituotas raštas turėtų būti numestas krepšin, o ne pasiūstas spaudai.

Kam pavyzdžiui, bendruomenininkams tvirtinti, kad aktas oficialiai įteisino hegemoniją, jei to negalima išskaityti iš jo teksto, neigia Valstybės Departamentas (nors ir tyliai), o dieną prieš tai tame pačiame Drauge JAV Bendruomenės veikėjas Algimantas S. Gečys tik teigė:

'Sienų nepažeidžiamumo principas ... pagrįste susilpnino Pabaltijo tautų valstybingumo reikalą.'

Tarp 'pagrįste susilpnino' ir 'oficialiai įteisino' juk yra šioks toks skirtumas! A.S. Gečys net kalba apie pastangas per kongresą prarasti rezoliuciją, kuri išakmiai pabrėžtų JAV nepripažinimą aneksijos, nepaisant to 'sienų nepažeidžiamumo' principo. O jei tai galima, reiškia, kad dar 'neoficialu'.

Keistas ir PLB noras mokytį Europos valstybes, kad Helsinkio aktas yra joms 'žalingas'. Jei jos, įskaitant ir Vatikaną, jį pasirašė, jų atsa-

kingi vadai greičiausiai manė, kad esamoje būklėje jis neturėtų pakenkti. Juk jie turi ir argumentų už dabartinio statuso quo išlaikymą. Pvz. daugelis prancūzų būkštauja, kad susijungusi Vokietija dar daugiau dominuos Vakarų Europos ūkinėje bendruomenėje negu dabar. O Vatikanas akto nepasirašytų jei dabartinės būklės nelaikytų ilgesniam nusistovėjusios. O jei viešojo opinija būtų aiškiai priešinga, nereiktų dabar protestuoti -- aktas nebūtų pasirašytas.

Pagaliau juokingas ir lyginimasis su Albanija, vienintele nepasirašiusia Europos tauta. (Nebuvo pakviesta pasirašyti ir Andora, bet tai dėl to, kad jos suverenumo klausimas nėra visai aiškus.) Albanija yra Kinijos satelitas Europoje. Jei būtų nepri-

Dalis dviejų šimtų dalyvių minėjimo metu prie Lietuvos sąjūdo, kuris nuo 1936 m. auga Anapoly, Maryland sostinėje.

Baltimorės lietuviai prie Lietuvos sąjūdo

Pirmutinis po vasaros pertraukos Tautinės Sąjungos

klausoma, jos labai žiaurus komunistinis režimas greičiausiai pasirašytų aktą, vildamasis jo dėka išvengti sovietų intervencijos. Vienu žodžiu, Albanija Lietuvai ne kažin kokia draugė.

Dėl viso to PLB patartina prieš išeinant į viešumą su bet kokiais įsakymais bent du kartus pagalvoti. Kitaip susidaro išpūdis, kad triukšmas keliamas tik dėl triukšmo, kad priminus, jog ir mes dar čia. (vm)

Baltimorės skyriaus susirinkimas įvyko rugsėjo 6 d. Liet. Svetainės Gintaro kambarį. Susipažinus su S-gos valdybos bendraraščiu nr. 2 ir kitais reikalais, pirmiausia Dirvos paramai iš sk. išdo paskirta \$50. Svarbiausiu sueigos darbotvarkės klausimu buvo skyriaus įprastinis rudens renginys.

Keli metai iš eilės baltimoriečiams parūpindavom didesnių sambūrių ar pavienių dainininkų koncertų. Susirinkusieji šį kartą sutarė, kad visuomenė bus jau pasiilgusi teatrinio meno. Todėl iš Kanados, Hamiltono, nutarta pasikviesti vaidintojų būrelį 'Aukurą'. Režisuojant E. Dauguvietęi-Kudabienę, pas mus jie suvaids Vytauto Alanto 3-jų veiksmų komediją 'Šiapus uždan-gos'. Vaidinimas įvyks spalio 4-tą dieną, 7 v.v., Lietuvių Svetainėje. Vakarų pelnas, jei jo būtų, atitektų padegėlei Dirvai pagalbėti.

Paaikšėjus, kad Baltimorės liet. parapijos klebonas prel. L. Mendelis dėl pašlijusios sveikatos iš pareigų pasitraukia, nutarta sk. vardu ligonio intencija užprašyti iškilmingas pamaldas. Šiuometu jis ilsisi Connecticut valstijoje pas gimines. Prelatas su savo seserimi Felicija lankydavosi į mūsų skyriaus renginius, juos paremdamas stambesne pinigine auka, tuo būdu ne kartą padėjęs rengėjams išvengti didesnio nuostolio.

Rugsėjo 7 d. Baltimorės liet. draugijos ir šiaip paslankesni tautiečiai gausiai dalyvavo Lietuvos Sąjūdo lankymo iškilmėje Marylando sostinėje, Anapoly (28 mylios nuo Baltimorės). Anksčiau tokios piligriminės kelionės būdavo kasmet (išskyrus tik tris karo metus) paprastai pavasarį, gegužės mėnesį. Vėliau jos suretėjo. Po šešerių metų protarpio liet. Sąjūdas vėl prisimintas. Išvykai pasirinkta Tautos šventės, rugsėjo 8 dienos, proga.

Aplankymą surengė Baltimorės liet. draugijų Taryba. 11 val. ryto nuo Lietuvių Svetainės pajudėjo 40 su

viršum, lietuviškomis vėliavėmis pasipuošusių, automobilių vilkstinė. Sąjūdas, reiškias išstvermę ir stiprybę iš Lietuvos atgabentas ir iškilmingai Anapoly pasodintas 1936 m., daugiausia V. Laukaitis, N. Rastenis ir abu daug metų buvę Tarybos pirmininkai -- A. Miceika ir adv. T. Grajauskas. Klausytojams jie priminė Lietuvos Sąjūdo šioje Atlanto pusėje atsiradimo istoriją. Tik vienas nelietuvis, Marylando seimelio narys Coulahan, pažvelgė į ateitį. Kreipdamasis į mūsų jaunimą, ragino laikytis šios gražios tradicijos -- lankyti anks tesnės kartos apodintą medį, kad jo simbolinė reikšmė šio krašto lietuvių nebūtų pamiršta.

Po sąjūdo stovėjo tautiniai drabužiais marguliuojančio jaunimo būrelis -- tautinių šokių sambūris 'Kalvelis'. Jo globėjai E. Okienei vadovaujant, jie mikliai pašoko kelis mūsų tautinius šokius. Sugrįžus į miestą, Lietuvių Svetainėje išvykos dalyviams Tautinio Knygyno valdybos rūpesčiu buvo paruošti pietūs, kuriems šeimininkavo G. Auštienė, dabartinė Tautinio Knygyno pirmininkė.

Rugsėjo 8 d. čia iškiliai palaidotas nuoširdus lietuvis, vienu tarpu buvęs nepriklausomos Lietuvos seimo narys Dirvos skaitytojas, a.a. Kazys Kudla. Lietuviškuose renginiuose nuolat matydavom jo malonų, besišypsantį veidą; jo pašnekos visuomet būdavo pilnos rūpesčio lietuvių reikalais. (sm)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
 6 1/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS
 AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Skaitykit ir platinkit
 D I R V A

PASAKYTA PARAŠYTA antroji dalis

DR. ANTANAS BUTKUS

Lietuvos Respublikos prez. Antano Smetonos kalbos ir pareiškimai 1935-1940 metų laikotarpyje. Surinko ir spaudai paruošė Zeno nas Sabaliūnas ir Vincas Rastenis. Išleido Lietuvių Enciklopedijos Leidykla su L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Filisterių kolektyvu 1974 metais.

1935 metais Lietuvoje buvo išleista 'Pasakyta Parašyta' pirmoji dalis. Tai buvo 1927-34 metų kalbos. Vėlesniosios liko išsibarščiusios 1935-40 metų nepriklausomos Lietuvos periodikoje. Žodyje skaitytojams Z. Sabaliūnas šio rinkinio tikslą apibūdina dvejopai: pirma - kalbų sukaupimą, antra - Smetonos šimtmetinio gimtadienio proga jį pagerbti; vieniems skaitytojams tiksliau ji prisimenant, kitus su juo supažindinant.

Šios labai vertingos knygos leidėjai taip sako: 'Antaną Smetoną dera išskirtinai minėti ir pagerbti. Juk tai buvo vienas ryžtingųjų tautos palikimo šauklių šio šimtmečio pradžioje, ypač 1-mo Didžiojo karo metu. Jis buvo pirmininkas Lietuvos Valstybės Tarybos, įvedusios Lietuvą nepriklausomybėn. Jis buvo vienas tų, kurie pasirašė nepriklausomybės paskelbimą - tą 1918 m. vasario 16-tosios aktą, kuri mūsų tauta kasmet su gilia pagarba mini savo svarbiausioje šventėje. Pagaliau Smetona buvo prisikėlusios Lietuvos valstybės vyriausiasis vairuotojas ištisus du trečdalius jos gyvavimo metų.'

Šią ne eilinę knygą imant į rankas, ją skaitant ir vertinant, pravartu įsidėmėti, kad joje surinktos visos to meto prez. Smetonos viešai pasakytos ar parašytos kalbos. Rinkinyje telpa 101 kalba. Nerasta tik dviejų kalbų.

Pirmąjį rinkinį prez. Smetona pats redagavo: atrinko tik svarbiausias kalbas, jų tekstus kiek patrupindamas ar išlygindamas stilių. Surinkėjo Z.S. tvirtinimu: 'į šį rinkinį paimta viskas, kas rasta paskelbta spaudoje, ir tai yra perimta be stilistinės kosmetikos, kaip atspausdinta ano meto laikraščiuose ar žurnaluose.' Žodžiu, rinkinys yra autentiškas ir pilnas. Jo kalbos suskirstytos panašiais skyriais, kaip ir pirmame, to paties vardo rinkinyje. Tekstų antraštės parinktos dabartinių rinkinio autorių, sekant ryškiausią atatinamo teksto mintį. Knygos santvarka panaši į pirmojo rinkinio santvarką.

Labai vykusiai patobulinta nuorodų santvarka: informacija kada, kur, kam kuri kalba sakytą ir iš kokio šaltinio į rinkinį paimta, sužymėta numeruotame chronologi-

niame straipsnių sąrašė. Tuo būdu tekste išvengtos informacinės žinios, kas knygos formai pridūda daug estetikos. Gi šį reikalingą informacinę medžiagą vykusiai sutalpinta dvejopo pobūdžio turiniuose. Skaitytojas gali lengvai pasitikrinti, kur kalba pasakyta ir kur ji atspausdinta.

Rinkinyje yra 8 skyriai - kiekviename nuo 6 iki 19 atskirų pareiškimų. Juose prez. Smetona 4½ metų laikotarpyje pasisakydavo dienų klausimais, atlikdavo viešuosius formalumus ir, svarbiausia, stengdavosi savo krašto gyvenimą kreipti linkme, kurią jis vadino tautiškąja. Šis tautiškiosios linkmės aiškinimas, nelyginant romano siužetas 'raudonu siūlu'

KOKIA PREZ. A. SMETONOS TAUTIŠKOJI LINKMĖ?

Jinai, pirmiausia, pagrįsta teisingumu. Prieš Dievą, rašo prez. Smetona, esame visi lygūs, prieš žmones - ne. Gamtoje žmogus nėra lygus žmogui. Jis fiziniai įvairus. Toks nelygumas vyrauja ir visuomenėje: yra turtingų ir neturtingų žmonių, vieni vadovauja, kiti klauso (23). Proporcionaliai imant, mažosios tautos savo kūryba drąsiai gali prilygti didžiosioms. Tautų įvairume yra kultūros džiaugsmas (28). Tautoje yra ir žmonijos idealas. Nors nelygybė yra gamtos dėsnis, atranka turi vykti tautos ribose. Ji neturi pamiršti dvasinio elemento. Mišraus tikėjimo ir mišrių tautybių šeimų yra sunku auklėti. Smetona atmeta rasizmą, kuris neišlaiko kritikos. Demokratiškas, jeigu jis tėra tik forma be turinio, gali tapti dykavėde mechaniška lygybė. Jeigu ji nesivadovauja dorovės dėsniais, tai joje viešpatuoja dauguma. Didžiuma gali būti neteisinga, jeigu ji nėra atsakinga. Kaip kad demokratiškai rinktas Atėnų teismas balsų dauguma pasmerkė mirtį nekaltą Sokratą (27).

Mes norime teisingos lygybės dėsnių, o gyvenime jo ne randame. Vadinas, jo turime ieškoti ne ten kur kas yra, bet ten, kur kas turi būti. To dėsnių paieškime vi su pirmą žmogaus sąmonėje, gebančio skirti kas gera ir kas pikta. Teisingumas eina iš gerosios žmogaus valios, eina sąžinės įsakymu. Teisingumo lygybė skiriasi nuo demokratinės lygybės tuo, kad ji yra esmė, o ne forma, o jo nelygybė nuo rasinės nelygybės skiriasi tuo, kad skelbia ne kraujo, o moralinių asmens vertybių laipsniškumą. Lygūs tie, kurie siekia teisingu keliu teisingo tikslo ir, kas arčiau jo prieina, tas pranašesnis, tas vertingesnis (28). Teisingu-

tesiasi veik visuose pareiškimuose spaudai, ar pasakytose kalbose.

Prez. Antano Smetonos anuomet pasakytos kalbos ir šiandien mums tebėra aktualios. Jo pastangos išamontinti ir išjudinti tautą eiti vieninga tautine linkme mums, vėl laisvės netekus, yra itin svarbios ir sektingos. Tad šio rinkinio turinį stengsiuos kuo tiksliausiai atpasakoti. Ir todėl daugumoje naudosiu paties prezidento žodžiais-citatomis. Jas tik nesminiai trumpinsiu. Šalia jų numeriais skliausteliuose nurodysiu knygos puslapius iš kur ta citata, ar mintis paimta. Tokiu būdu gerb. skaitytojas lengvai galės pasitikrinti minties interpretacijos tikslumą.

mo politika yra teisės politika. Iš jo vedama tautų apsisprendimo teisė, lygybė prieš įstatymus ir tautų lygybė. Teisingumo dėsnis visuotinas. Jis tinka ne tik tautų viduje, bet ir santykiuose tarp tautų.

Kas yra teisingumas - tiksliausia jo sąvoką sąžinė pasako. Ji turi saugoti valstybę. Tačiau, kaip teisė be kalavijo yra bejėgė, taip lygiai ir kalavijas be teisės yra smurtas.

Tautinių mažumų atžvilgiu Smetona taip sako: Atgavę savo valstybę mes norime ir turime teisingai tvarkyti savo santykius su savo mažumomis. Kokie jie turėtų būti? Teisingumu pagrįsti (33). Teisingumas yra mūsų valstybės pagrindas (35). Tautų santykiai taip pat privalo būti tvarkomi teisingumu (74).

Tautiškąją linkmę mes pajuntame labiau, kai jos vieton, šiaip ar taip, pasiperša kitiška linkmė. Mūsų priešingos tvirtina, kad ji esanti daug pranašesnė ir vertingesnė už tautiškąją. Ji vadinama imantriais žodžiais, kaip komunizmas, socializmas, kosmopolitizmas. Jai tautiškumas apsenęs vargas, ji užtarianti viso pasaulio vargdienius ir kovojanti su jų prispaudėjais. Tai - žmonių klaidinimas. Žmogui įgimtas noras - asmens laisvė, rišama su nuosavybe. Socialistai daug žada, o vargiai ką teduoda, nes iš tuščio nieko negali pripilti. Kova tenka juk tautai prieš tautą kovoti, o ne luomams su luomais. Ar ne taip laimėta ir Lietuvos laisvė?

Kartais ir tikybinė linkmė nori visur ir visuomet būti aukštesnė už tautiškąją linkmę. Šiokia ar tokia religija, be abejo kilnus dalykas, tačiau ji negali atstoti tautiškumo. Kai grąso pavojus šalies saugumui, ar karas kyla,

tautiškoji linkmė turi sutelkti vienybėn visokių įsitikinimų žmones. Vadinas, tautos ir krašto saugumo reikale tautiškoji linkmė turi vyrauti, jai turi eiti visi tautiečiai (201).

Skelbiant vienybę, reikia juk mokėti vieningai gyventi vienuose namuose, kai nėra galima jų skyriumi pasistatyti (206). Norint apsugoti ir išlaikyti savo tautinę laisvę, jos ideologija turi būti vieninga ir, visomis lytimis išsišakojusi įvairiame gyvenime, turi tilpti ir išsitemkti to paties, didžiojo ratiolo rėmuose (209).

Talka stiprina socialinius tautos jausmus. Ji tačiau tik tuomet įgyja aiškos prasmės, kai iš anksto sutarta ir planingai vykdoma. Talka, vadinas, gali sektis, einant iš vieningos tautinės ideologijos (209).

Tačiau ir laisvoje Lietuvoje tautos sąmonė, kuri taip svarbu jos atsparumui, ne visur kaip reikiant pabudusi. Sąmonė yra protas ir valia. Lietuvis privalo ne vien pažinti savo tautos praeitį ir dabartį ir numatyti ateitį, bet veikti, judėti ir dirbti, turėdamas akivaizdoje visos tautos gerį (215).

Apsiniaukęs taikos dangus, bet mūsų tautos siela tyra ir giedri (221).

Pamilti Lietuvą, yra įsiterpti į jos visuomenę, išgylinti į jos gražiai vaidinantį ir dabarties ir praeities gyvenimą - įprasti visuomeniškai ir istoriškai galvoti ir jausti (224).

PRO PATRIA

Ką jis reiškia? Jis reiškia, kad mokėtės ne savo, o tautos naudai, turėdami prieš akis jos idealą, jos gražųjį rytojų. Gyvenime eisite tautiškų kelių. Koks jis yra - turite dabar suprasti. Jūsų darbų paveikslas turi būti vieningas ir aiškus, kad ji atjaustų ir permantų visi, kam tai rūpi (233).

Srovės, kurios tikisi, kad auklėdamos vien religijos idealui išauklėsiančios jaunimą ir tautiškai, taip pat klysta: religijai rūpi amžinumo dalykai, o tautai šio gyvenimo dalykai. Tautos idealo negali išugdyti nei vien religija nei vien šios ar tokios socialinės doktrinos. Tautos idealas turi augti savaime iš savo žemės, iš savo istorijos. Tai bus realus idealas, nepakibęs ore. Taip skelbė mūsų tautos gairintojai: Basanavičius, Kudirkas, P. Vileišis ir kiti, kuriems tik rūpėjo mūsų tautos ateitis, kurie nujautė tautinės vienybės reikalingumą. Bet ta vienybė nebuvo suformuota, nebuvo įkūnyta ir po nepriklausomybės kovų, po priaugančiose kartose vyravo svetimos idėjos (237).

Tautos idealas neprivalo būti vien forma. Jam reikia gal dar daugiau turinio, ne kaip kitiems idealams, nes jis yra labai gyvas ir jautrus. Jis aprėpia visą, kuo tauta gyvena. Jis turi kilti iš apačios į viršų, kad

būtų realus, kad nebūtų nuo žemės atsišjęs.

Aklas santvarkos sekimas netinka ir dėl to prigyti negali. Tačiau klaidinga būtų manyti, kad politinės srovės visai stokoja realaus pagrindo. Ne, jos vietomis siekia ir gyvenimo tikrovės, todėl kiekviena jų turi ir tautinių elementų. Taigi, tautinė srovė priima kitų srovių talką, dargi jos ieško visur, kur tik galima, kur tik reikia (238).

Tautos idealas visuomet tas pats: būti laisvai, o sąlygos, kuriomis jis reiškiasi, nuolat kinta. Tautinės vienybės idėja lieka pastovi, o formos, kuriomis ji reiškiasi, nuolat naujos, kitos. Į jas išžiūrėjus, tenka formuoti gyvenimą, einant tautine linkme (239).

Tautiškai auklėti yra drauge auklėti žmoniškai (265). Tai reiškia, kad auklėtinis su prastu, kad mokosi nevien savo, bet ir tautos naudai, siekti visko, kas reikalinga gyvenimui ir tautos saugumui (266).

Skiriamės politinėmis ir tikybinėmis srovėmis, bet kai randasi pavojaus mūsų kraštui, tai nebeturėtų tautoje likti nesuderinamų priešingumų. Visi lygiai stoja jo ginti. Tai pirmoji tautiškumo gairė (266).

Mokytojai yra kūrėjai, kaip ir visuomenininkai. Skirtumas tas, kad jie formuoja gyvą, o menininkai įsivaizduotą žmogų (267). Jaunimui reikia nuolat ir planingai aiškinti lietuvių ir Lietuvos idealas. Jis turi būti lydimas religijos, tiesos ir grožio su visomis mūsų tautos medžiaginėmis ir dvasinėmis gėrybėmis. Mūsų mokyklos pagrindas yra žmoniškas tautiškas.

Ar tautiško auklėjimo dėsniai ypatingi? Visai ne. Jie tie patys, visuotiniški, visoms tautoms bendri, žmogui įgimti, religijos švęsti (273).

Dorybė reikia praktikuoti o ne vien išmanyti ką dorovės dėsniai reiškia. Tikybai rūpi vien savieji tikintieji, o valstybei visi jos globai pavestieji. Valstybė nesikiša į religijos dogmas, tik reikalauja, kad mokykla vadovautųsi tautos idealu. Jaunimui sielos kultūra svarbiausias dalykas. Pirmutinė ir pati geroji auklėtoja yra šeima (275). Mokyklos vaidmuo auklėjime didžiausias. Kuri tauta šviesesnė, ta ir stipresnė (276).

(Bus daugiau)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

GERAS INVESTAVIMAS FLORIDOJE

Parduodamas 4 butų (statytas 1973 m.) apartamentas. Centrinis šildymas ir šaldymas. Juno, Fla. kur jau pasakutiniu laiku įsikūrė 30 lietuvių šeimų. Arti jūros. Kaina 80,000 dol. Teirautis (216) 531-6836.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Keletas žodžių apie ČIURLIONĮ ir MILAŠIŲ

VACYS KAVALIŪNAS

'...Buvo tamsi naktis, pylė šniokštė lietus, o aplink tuštuma, tamsiai pilka žemė ... Staiga blykstelėjo pašėlusios mintis: viskas žemėje paskeno, viskas ... -- viską užpylė vanduo. Žmonės apie tai nieko nežino, nes naktis, ir ramiausiai miega ... Miega giliu miegu; bet juk tai skenduoliai, balti išpurte, sustingę ... -- su įsijautimu skaitė Dalia Orantaitė Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos 25 m. sukakties minėjime šią Čiurlionio viziją.

Dramatiškas susitikimas! Puošni publika, jaunyste ir grožiu spindį moksleivių veidai ir akys, skaitytojos elegancija ir kraupus sukrečiantis vaizdas, kyla iš 'Jūros sonatos' autoriaus vizijos.

Bet ne tai čia svarbu. Ne tai, o šios mūsų didžiojo kūrėjo vizijos panašumas į garsų prancūziškai rašiusio genialaus lietuvių poeto mistiko ir filosofo Milašiaus 'Septynių vienviečių' rinkinio eilė raštį:

Visi numirėliai girti nuo lie-
taus nešvaraus ir seno
Kapinėse keistose Lofoteno.

Čiurlionis ir Milašius!.. -Du didieji mūsų žemės kūrėjai. Abu gimę tame pat devynioliktojo amžiaus dešimtmetyje. Teskyrė juos tik keliolika mėnesių. Abu ilgai nepažinti ir nepripažinti. Net ir po dvidešimt metų nuo 'Septynių vienviečių' autoriaus mirties Andre Blanchet teigė, jog Fontainebleau kapinėse 1939 metais palaidotas nepažįstamas. Toks pat nepažįstamas, tik daug anksčiau, palaidotas ir Rasų kapinėse.

Du nepažįstamieji. Ir neuostabu. Pažinti genijų, pakilti į jo vizijų pasaulio aukštumas ir suprasti to pasaulio minties gelmes nėra lengva. Ir tai tik todėl, kad jis, Henri Peyre žodžiais, yra genijus ir iškilęs aukščiau už savo amžininkus (Failures of criticism, 149). Nelengva tad pažinti ir Čiurlionį, ir Milašių.

Tačiau Čiurlionį ir Milašių jungia ne tik tasai pat gimimo laikotarpis. Ir ne tik tai, kad jie abu ilgai buvo -- ir tebėra -- nepažinti ir nepripažinti. Juos jungia ir tai, kad jų kūryboje aidų jų gimtosios žemės dvasia ir iš jos kyla ilgesys ir mistinis pasaulio suvokimas, kuriams atsiskleidžia ir likiminiai žmogiškos egzistencijos aspektai, pereina metafizinio pasaulio plotmėn. Tie Manfredo Schreoterio žodžiais, pasakytais kalbant apie Oswaldo Špenglerio 'Vakarų pasaulio žlugimą', 'kaip ir kiekvienas metafizinis genijus, atskleidžia iki tol nepastebėtą tikrovės aspektą' (Metaphysik des Untergangs, 165-166).

Gilius likiminius žmogiškos egzistencijos aidesius bei virpesius išgirstame ir pajuntame ir čia jau minėtuoje Čiurlionio ir Milašiaus kūrinuose, panašiuose ne tik savo prasme, bet ir išorine forma: abiejų vizijų fone vanduo.

Vanduo, kurio svarbą kaip vieno iš keturių pagrindinių 'kosmogeninės intuicijos' principų, peotinei vaizduotei pabrėžia prancūzų filosofas Gaston Bachelard savo 'Erdvės poetikoje' (La poetique de l'espace), visiškai dominuoja Čiurlionio vizijos pasaulio erdvę. Joje atsiskleidžia 'du neišmatuojami pusrutuliai', per kurių 'vidurį eina užrašas: Vanduo'.

Šiame kosminių dimensijų vandens plote atsiskleidžia ir akustinis momentas: pro šniokštančio lietaus ūžesį pasigirsta arfa. Tačiau jos garsai tolimi šio seno, iš Babilonijos atėjusio, muzikos instrumento prigimčiai, skambančio švelniais kristaliniiais tonais. Vizijos arfos garsai gūdūs ir chaotiški: 'tai nedalios, ilgesio ir liūdesio chaosas, sielvarto, kančių ir skausmo chaosas ... baises, pilkas chaosas. Šiais gūdžiais ir chaotiškais garsais skamba visa vandenyje paskenusi vizijos erdvė -- visas jos pasaulis, kuris ir atro-

M.K. ČIURLIONIS

Žvaigždžių sonata. Allegro.

do 'kaip viena didelė, gedulinga arfa.

Vanduo ir jame paskendę girti Lofoteno kapinių numirėliai dominuoja ir Milašiaus eilėraščio peizažą. Jame, kaip ir Čiurlionio pasaulio vizijoje, atsiskleidžia ir akustinis elementas. Tačiau jis čia, kaip ir aplamai visas plotas, daug mažesnis už Čiurlioniškosios arfos garsus, aidinčius visoje neišmatuojamoje vizijos erdvėje. Čia tesigirdi tik 'tolimo atoslūgio laikrodžio tiksėjimas Lofoteno numirėlių karstuose', kur jie, liūliuojami lengvo vaiko balsu vėjo, saldžiai miega.

Abiejų -- ir Čiurlionio, ir Milašiaus -- vizijų vaizdai labai konkretūs, gūdūs ir sukrečiančiai makabriški. Vienur balti, išpurte, sustingę skenduoliai, baisiomis išvers tomis akimis, kitur -- riebus varnai, nusipenėję šalta lavonų mėsa.

Tačiau ne šių vaizdų konkretumas mus sukrečia, bet simbolinė jų reikšmė, kuri sugriauna ribas tarp realistinio išorinio pasaulio ir pereina metafizinę plotmėn, suai dinčion likiminiais žmogaus egzistencijos tonais.

Tai gilus dramatiškas žmogaus likimo momentas! Ir skaudi kontradikcija tarp dvasinės jo didybės ir nesustojančio amžinybės troškimo ir fizinės menkybės, atsiskleidžiančios kraupia ir visiškai destruktiva. Šių gūdų kraupų ir neišvengiamą žmo-

giškosios dalios momentą, tarsi norint bent kiek jį sušvelninti, savotiškai pabrėžia ir lyg kiek juntamas ironijos padvelkimas abiejų kūrėjų vizijų erdvėje. Čiurlionio skenduoliai, nepaisant makabriškos savo padėties, atsiskleidžia komiškoje pozoje: 'nežmoniškai knarkia, kasosi savo išpurčius juosmenis ir kažką murma per miegus.

Lengvos ironijos dvelktelėjimą, kylantį iš brutalaus kontrasto tarp žmogaus poilsio ir ramybės ilgesio ir realios makabriškos padėties, tarsi pajuntame ir Milašiaus Lofoteno numirėlių lopšinėje, kur jie, 'pro juodo pavasario išraustas skyles plėšomi šalta žmogiškos nusipenėjusių varnų', miega saldžiu miegu.

Bet tai greičiau tėra poeto šypsena iš savo dalios ar, sutinkant su Charles I. Glicksborg, 'metafizinio protesto prieš žmogaus menkybę išraiška.' (The tragic vision in twentieth-century literature, 152). Juoba, kad šis meilės poetas vidine savo dvasios šilima apgaubia visą Lofoteno kapinių peizažą, taip atitinkantį jo sielos būseną:

Aš greičiausiai niekad
nematysiu
nei jūros, nei kapų Lofoteno
no
O tarsi mylėčiau -- mano
mintyse
Ta tolima žemė ir visas jos
skausmas.

Milašius, labai nuoširdžiai aidėdamas švelniais ir iš jo būties gelmių einančiais lyriniais tonais, vienon harmonijon su Lofoteno kapinių lopšinė nesulieja, o suskamba disonansu. Disonansu, pralenkiančiu mirusiųjų dalį ir pabrėžiančiu pagrindinį 'Septynių vienviečių' autoriaus dvasios bruožą -- vienišumą, kuriuo jis buvo paženklintas nuo pat vaikystės ir kuris jį lydėjo visą gyvenimą. Poetas savo eilėraščio paskutiniame ketureilyje, su skausmu kalbėdamas apie visus numirėlius ir tuo savo viziją išplodamas už Lofoteno kapinių erdvės ribų ir suteikdamas jai visuotinę prasmę, suaidi individualiu išsiskiriančiu vienišumo akordu:

Ak, numirėliai, įskaitant nu-
mirėlius ir Lofoteno,
Numirėliai, numirėliai yra
mažiau mirę už mane ...

Tai asmeninis Milašiaus sielos virpesių akordas, atskirias jį nuo mirusiųjų. Ir atskirias ne iš esmės, o tik laipsniškai: jis labiau miręs už mirusiuosius. Tikroji mirtis, sako Pierre Henri Simon, yra mirtis gyvųjų, kurie miršta ir žino, kad jie miršta (La condition Humaine dans la litterature du XX-e siecle, 18-19). Tai taip pat ir poeto vienviečių ženklas.

Vienatvės momentas atsiskleidžia ir Čiurlionio vizijoje. Ir jis, pačia giliaja (Nukelta į 6 psl.)

**DIRVAI visą korespondenciją
ir pinigus siųsti šiuo adresu:**

**Dirva, P.O. Box 03206,
Cleveland, Ohio 44103.**

Redaktoriaus tel. (216) 321-4751

TALENTINGŲ JAUNUOLIŲ KONCERTAS

ANTANAS NAKAS

Margučio radijo valandėlės Chicagoje vedėjas Petras Petrutis jau ne pirmą kartą suruošia mūsų muzikos mėgėjams įdomius koncertus. Dar šiais metais numatoma surengti keletą vertingų koncertų, kurie padėtų testui Margučio visapusišką kultūrinę veiklą.

Šiame koncerte dalyvavo du jauni, talentingi menininkai – pianistas Vytautas Smetona ir dainininkė Anita Pakalniškytė. Abu jauni menininkai publikos buvo labai šiltai sutikti. Solistai koncertui pasirinko dvi skirtingas programas.

Programą pradėjo solistė Pakalniškytė, atlikdama iš operetės 'The Desert Song' Rombergio dainą, dvi arijas iš Puccini operų 'Giani Schicchi' ir 'La Bohème' ir Gounod koloratūrinę ariją iš operos 'Romeo ir Julija'. Pirmosios dalies koncerto programą užbaigė daug kartų girdėta 'Lakštingalos' giesmė – Kuprevičiaus ir dar priedui valsą iš operetės 'Tom Jones' – E. German. Antroje dalyje solistė padainavo 'Vyturėlis' – Stančūno, naują Lapinsko kompoziciją 'Vasaros Naktys', dainą iš operetės 'My fair lady' – Loeve ir užbaigė dar pridėjo populiarią dainelę 'Karvelėlė, Vėjas' – Jakubėno ir Gu dauskienės 'Apynėlė'.

Programa nebuvo reikiamai išbalansuota ir užsitęsė su pertrauka dvi su puse valandos, nuvargindama publiką. Paskutiniųjų trijų dainų solistei nereikėjo dainuoti, arba padainuoti jas bisui.

Neteko užgirsti, kad solistės balse praskambėtų tobulės gaidos, nors ją teko girdėti dainuojant praeitą pavasarį. Koloratūrinis sąskambis neturi reikiamo subtilumo ir lankstumo. Aukštesnės gaidos rėžiančiai forsuotos, o žemutinės duslios ir visai neskamba. Dainavimo stilius, frazoto labai kapota ir ne visada atitinkanti kompozicijos paskirčiai ir visose dainose pervienoda interpretacija. Nesijaučia gilesnio išgyvenimo, subtilesnio piano. Beveik visos dainos dainuojamos pilnu, atviru balsu. Net retai kur pasigirsta mezzoforte.

Be abejo tai yra jaunystės požymis, veržlumas ir nemokėjimas susivaldyti. Tai sakydamas aš neturiu galvoje anemiškos laikysenos ir blankios interpretacijos. Balsiniai resursai labai neblogi, net geri ir jau laikas pagalvoti (turint tokią medžiagą) apie subtilesnį, ne taip vieno dą, kompozicijų išpildymo pajautimą. Reikėtų irtis pirmyn tiek, kiek galima ir, kaip bus pasiekta riba, tai paaiškės, kad galima praregėti dar toliau.

Scenoje solistė laikosi labai laisvai ir temperamentingai. Geriausiai jai pavyko padainuoti subretinio pobūdžio (operetės vikrus, sumanus, grakščios išvaizdos personažas) operetines dainas, kuriose vyrauja trijų ketvirčių valso tempas. Šias dainas ji atliko su reikiamu temperamentu ir vaidybine išraiška. Dikcija iki šiam laikui nepasitaisė. Dainavo lietuviškai, angliškai, itališkai, tačiau labai mažai žodžių galima buvo suprasti. Berods ir lietuviškai ji kalba su žymiu anglišku akcentu. Stoka ir taisyklingo alsavimo.

Savotiška koncerte staigmena buvo kuomet akompaniatorius Lapinskas pasišalino nuo fortepijono ir leido solistei prabilti į salėje sėdinti komp. Jakubėną, paprašant paakompanuoti jo prieš 14 metų parašytą dainą.

Su nemažu susikaupimu iš klausėme talentingo pianisto Vytauto Smetonos skambinimo. Pirmą jaunąsias pianistas paskambino Schumano Fantaziją op.17, susidedančią iš 3 dalių. Schumanas savo kūryboje nepaprastai subtilus, išradingas, tipiš-

kas romantinio laikotarpio atstovas. Jis su nuostabiu talentu savo kompozicijose pina įvairias spalvingas melodijas, kurios susidurdamos su išradingais harmoniniais akordais ir ritmu, išreiškia kompozitoriaus trapius polėkius ir svajones. Tačiau pianisto pasirinktoji kompozicija per daug išstėta ir nuobodi Yra vietų, kuriose prasiveržė kompozitoriaus temperamentas, tačiau visumoje gana blankus kūrinys. Tik dėka pianisto talentingam skambinimui, kompozicija igavo gyvybės ir praskambėjo gana spalvingai. Gerai valdomas pedalas dar labiau išryškino šią Schumano 'Fantaziją'.

Neeilinius gabumus Smetona parodė aistringame M. Čiurlionio preliude B-moll. Chopino mazurka praskambėjo kaip grakštus, fantastiškas kūrinėlis. Technškai sunkūs du Chopino etiudai F-dur ir Cis-moll, pilni veržlumo ir polėkio parodė, kad jaunas pianistas (20 metų) neveltui praleido 15 metų ryžtingai siekdamas pažangos.

Kas liečia klausytojus, tai tenka pasakyti: kad pažinus vyno skonį, nėra reikalo išgerti jo visą bačką. (Bialik)

Dainininkė pasirinko gerą akompaniatorių, kuris muzikaliai ir subtiliai mokėjo išryškinti kiekvieną jos dainuojamą kūrinį. Darius La-

Komp. D. Lapinskas, sol. A. Pakalniškytė ir pianistas V. Smetona po puikiai pasisėkusio Margučio rengto koncerto Chicagoje.

V. Noreikos nuotr.

pinskas akompanatoriaus dovaną mokėjo labai meniškai išryškinti.

ELIZABETHO LIETUVIAI MINĖS TAUTOS ŠVENTĘ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Elizabetho skyrius ruošiasi Lietuvos Tautos Šventės minėjimui. Tai bus daroma senosios, Didžiosios Lietuvos, arba Vytauto Didžiojo vainikavimo karūnacijos dienos proga. Paprastai ji yra švenčiama rugsėjo 8 dieną. Elizabetho ir visų apylinkių lietuviai šią šventę paminės šeštadienį 7 val. vakaro, spalio 4 d. Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second Street, Elizabeth, New Jersey. Skyriaus valdyba šiai svarbiai istorinei datai skiria daug dėmesio ir daro viską, kad atsilankę tikrai pajustų didelį šio renginio dvasios ir kūno pakilimą.

Rengėjai yra sudarę neilgą, bet įdomią programą, kurią atliks dvi jaunosios kartos atstovės. Apie dabartinių įvykių raidą ir galimą ateities prognozę mums pasakos veikli ir sąmoninga lietuvaitė Regina Žymantaitė iš New Yorko. Ji mūsų apylinkėje bus pirmą kartą, tačiau apie jos, kaip gerosios ambasadorės darbus jau esame daug kartų matę spaudoje. Tai yra ne tik graži, bet ir išsimokslinusi lietuvaitė. Beje, šiame minėjime, jei tik aplinkybės nesutrukdys, yra pasižadėjęs dalyvauti ir Simas Kudirka.

Sakoma, jog žmogus ne vien tik duona gyvas. Ir ypač čia, Amerikoje, tos duos

nos yra tikrai per daug. Apie meną kadaise buvo galvojama, kad jis prieinamas ir reikalingas tik negausiai 'ponų' grupei. Rengėjams praeityje tekdavo nusivilti matant koncertų pustuščias sales. Tačiau laikai keičiasi. Valdyba supranta, kad muzika ir menas juo toliau tuo labiau igauna didesnės auklėjančios reikšmės, ugdant mūsų bendruomenės estetinį skonį. Todėl ir šio minėjimo meninei programai jie pakvietė Jūratę Vebaitę-Litchfield, šiuo metu dėstančią muziką ir vadovaujančią chorui privačioje mokykloje Locust Valley, Long Island. Ji išpildys lietuvių liaudies dainas, o taip pat ir kitų kompozitorių kūrinius. Forte-pijonu jai palydės S. Martorella.

Pasibaigus programai visiems bus patiekta gaudi lie-

(Nukelta į 7 psl.)

KELETAS

ŽODŽIŲ...

(Atkelta iš 5 psl.)

prasme būdamas tos pačios likiminės simfonijos akordas suskamba disonansu. Vizijos pagaigoje trimis laipsniškai kylančiai klausimais jis tą savo vienišumą pabrėžia: 'Kodėl aš ne vienoje iš tų pirkių po vandeniu, kodėl aš ne su skenduoliu su baltomis, iš purtusiomis, patinusiomis akimis? Kodėl aš ne gedulin gos arfos styga?'

Genijus, apamai yra paženklintas vienvėsių ženklų. Jis visada vienas ir svetimas. Ir svetimas visiem – gyviem ir mirusiems. Svetimas buvo ir poetas mistikas ir filosofas Milašius, savo kūryboje atskleidęs mistinį žmogaus egzistencijos aspektą. Nemažiau svetimas buvo ir Čiurlionis. – Čiurlionis, kurio tapyboje atsiskleidžia dvasingas chaosas, aidintis likiminiais žmogaus egzistencijos virpesiais ir kurio sapnas yra tarsi kelias su prasti jo vizijų pasauliui, nuskendusiam 'Jūros sonatos' andantės ir 'Tvano' paveikslų gėlmėse.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos – Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ – ĮSITIKINSITE.

KAZIO JAKUČIO ĮDAINAVIMU PLOKŠTELĖ

JURGIS GLIAUDA

Neseniai plokštelių gamimo firma Ramybė (215 Bowery, New York City, NY 10002) išleido baritono Kazio Jakučio įdainavimų plokštelę. Kategoriškas plokštelės pavadinimas 'Yakutis' nenustebina, nes Kazį Jakutį gerai pažįsta mūsų išeiviskoji scena, mūsų koncertinė audi-

ELIZABETH

(Atkelta iš 6 psl.)

tuviška vakariėnė, o pasistiprinus ir atsigaivinus – prasi-dės šokiai ir pasižmonėjimai. Taigi, visi New Jersey lietuviai pasižymėkime kalendoriuose, kad spalio 4 d. 7 val. vakare dalyvausime tau-tos minėjime, Elizabethe, New Jersey.

(j.p.vbts.)

• DR. MARIJA IR ALEK SANDRAS ŽEMAIČIAI, gyv. Leonia, N.J., įstojo į Vilties Dr-ją su \$100 įnašu. Taip pat iš Elizabeth, N.J., į Vilties Dr-ją įstojo KAZYS KASPARIONAS su \$20 įnašu.

torija ir lietuviški melomai. Kazys Jakutis patraukia savo atvirumu, nuoširdumu, ištikimybe dainavimo kultūrai. Jo puikiai išlavin-tas baritonas užtikrina klausovą atrasti dainuojamojo veikalo atspalvius, gerai išvelgtas detales ir maloniai džiugina sava, 'jakutiška' interpretacija. Šis dainininko sugebėjimas atneša gerus padarinius lietuviškos, populiarios dainos perteikime.

• ENCYCLOPEDIA LITUANICA ketvirtąjį tomą siuntinėsimė 1975 m. rugsėjo gale. Maloniai prašome atsiųsti mokestį -- \$20 (Massachusetts gyventojai siunčia \$20.60). Penktasis tomas yra įpusėtas, o šeštasis rengiamas. Tikimės 1976 m. užbaigti šį mūsų visų didelį darbą. Būsime dėkingi, jei galėtumėte iš karto apmokėti ir likusius du tomus. Tai mums labai palengvintų užbaigti darbą.

JUOZAS KAPOČIUS
Leidėjas

Klasikiniame dainos pasaulyje Kazys Jakutis yra tikslumo, išvalgos ir pilnutinės deklaracijos adeptas.

Plokštelė 'Yakutis' atidaro pažintį su baritonu reikšmingu prof. Vlado Jakubėno motto: 'Kas yra svarbiausia Kazys Yakutis yra užbaigtas menininkas'. Aplanke idėta mano recenzija, tilpusi Dirvoje, skirta aptarti Kazio Jakučio koncertą, kuris įvyko Angelų mieste. Suteikti daviniai apie dainininko muzikinį profilį ir lakoniški, bet spalvingai palankūs 'San Francisco Chronicle', 'Long Island Press', 'Worcester Telegram', 'San Francisco Examiner', 'Worcester Gazette', 'Seattle Post Intelligencer' ir 'San Francisco News' įvertinimai.

Patyręs baritonas, turįs šiltą ir deimantinį balsą, taria recenzentas iš San Francisco.

Dale Daniels leidybos vadovas, William Mullen -- įrašymo inžinierius, plokštelės viršelis -- Jim Nichols darbo. Plokštelės lietuviškos dalies akompaniatorė Mary Lynch, tarptautinių įdainavimų akompaniatorė -- Jacquelyne Silver. Plokštelė įkataloguota Kongreso knygyne.

Reikia tikėtis, kad pirkėjai lietuviai gaus plokštelę lietuviškų knygų bei plokštelių pardavimo vietoje.

Plokštelės lietuviškoje dalyje devyni dalykai: keturios liaudies dainos, Vlado Jakubėno aranžuotos ir Juozo Gruodžio, Antano Vanagaičio, Miko Petrausko, bei Stasio Šimkaus veikalai, dabar tapę populiariais, intymiai savi, kaip liaudies daina.

Antroje plokštelės dalyje rečitatyvai ir arijos: W.A. Mozarto, R. Wagnerio, G. Gounod, G.F. Handelio, G. Verdi. Dainininkas perteikė šių milžinų veikalus originalia kalba. Tikrai G.F. Handelio gracios ir fuginio susišaukimo arietė iš operos 'Semele' atlikta anglų kalboje. Šioje arietėje Jakutis itin elegantiškas ir, kartu, gilus. Verdi 'Kaukių baliaus' dramatiškiausia arija 'Eri tu', kaip ir užbaigia Jakučio rečitalį plokštelėje.

Lietuviškame plokštelės repertuare įdainavimus pradeda Vlado Jakubėno aranžuotos dainos, įdomiu ir sudėtingu tonacijų sąskambiu. Šių dainų pasaulis toks skirtingas, nuo jas sekančiųjų. Žanras ir tematika palengva, per Juozo Gruodžio 'Rūtą', per žaismingą Antano Vanagaičio 'Dul, dul, dudėlė', priartėja prie melancholiškos Miko Petrausko 'Tykiai, tykiai Nemunėlis teka', prie sentimentalios Stasio Šimkaus 'Kur bakūžė samanota', kad galėtų sušvytėti pikan-tiškai-sarkastiškame, pašaipūniškame Antano Vanagaičio 'Stasyje'.

Kazys YAKUTIS

Įdomus dviejų plokštelės dalių repertuaro parinkimas. Lietuviškoje dalyje paskutiniu akordu pašaipūniškas ir linksmas 'Stasy', tarptautinėje dalyje tragiškoji Giuseppe Verdi 'Eri tu ...'

Plokštelė 'Yakutis', savo turinio selektyvumu, maloniu įdainavimų tembru, muzikine dainininko kultūra, doro mielą išpūdi. Muzikines frazes Jakutis apšviečia vidi ne šiluma, išvalgiu akcentu, brėžiančiu turinio ir išraiškos esmę. Plokštelėje nėra vi zualinio dainininko atlikimo momento, kas sudarė neat-skiriamą dorybę jo koncertuose. Tačiau visą tai jis pa-

pildo dainavimo technika, tono perteikimu, akcentų iš-dėstymu perteikiamame kū-rinyje.

Kazys Jakutis dainavo ke-liose operinėse įstaigose (Western Opera of Seattle, Stanford University, Goldovsky Opera Theatre, Lyric Theater of New York). Ši plokštelė yra pirmoji jo įdainavimų plokštelė. Reikia tikėtis sekančiųjų. Mūsų sąlygose, ir dainininkui kultivuo-jant reiklaus atrinkimo metodą, visa tai yra laimėjimas, vainikuojas darbą ir ieš-kojimus. Todėl ir plokštelė 'YAKUTIS' yra dovana dai-nos mėgėjams, melomanams,

ATTENTION!

This ad represents yet another financial support for this newspaper and its readers, the Lithuanian community, who helped to build this once fine city of Cleveland. Let's do it together again!

Your vote on September 30th is of vital importance!

For MAYOR OF CLEVELAND

vote for "The only candidate who keeps his promises, and who will clean up the mess!"

JAMES F. DICKERSON

Poeple for Dickerson Committee Charles T. Brown, Treasurer Bond Curt, Cleveland, 44114.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

is BOSTONO ir NEW YORKO

ISVYKSTA:

LAPKRIČIO 21 — grįžta LAPKRIČIO 29
(Leningradas-Vilnius-Kaunas)

Kaina tik \$676.00

PASKUTINĖ ŠIŲ METŲ GRUPĖ ISVYKSTA
GRUODŽIO 19 ir grįžta SAUSIO 3, 1976
KAINA \$984.00

(Leningras, Vilnius, Ryga, Maskva, Helsinkis)

Prie šių grupių galima jungtis ir iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.

REGISTRUOKITES IŠ ANKSTO -- VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus iškvietimo dokumentus.

FILATELIJOS KAMPELIS

Nr.7

ANTANAS BERNOTAS

SOVIETŲ SĄJUNGA išleido 4 kapeikų pašto ženklą Vitebsko įkūrimo 1000 metų sukakčiai paminėti.

Vitebskas randasi Gudijoje ir guli abiejose Dauguvos upės pusėse prie Vitbos intako. Kaip pašto ženkle minima, tai jis buvo įkurtas 974 metais krivičių gyventose žemėse, nors yra žinių, kad jis buvo įkurtas kunigaikštienės Olgos jau apie 945-962 m. Kadangi Vitebskas gulėjo ant kelio, kuriuo keliavo variai iš Skandinavijos, tai miestas greit virto svarbiu prekybos centru. Vitebskas įėjo ir į Lietuvos istoriją, kaip svarbus jos vienetasis. Jau 1235 m., užimtas žemaičių kunigaikščio Erdvilo, jis per kelis šimtmečius buvo Lietuvos valstybės sudėtyje. Nuo Mindaugo laikų Vitebskas buvo valdomas tai lietuvių kunigaikščių, tai savų, Lietuvai ištikimų valdovų. Kaikada padėjo Lietuvos kovose su kitais priešais, pvz. 1348 m. prieš kalavijuočius prie Strėvos. 1597 m. Zigmantas Vaza suteikė Vitebskui Magdeburgo miesto teises. 1654 m. rusų buvo užimtas ir sudegintas. Po to miesto reikšmė nusmuko. 1772 m. buvo galutinai Rusijos užimtas ir buvo Pskovo gubernijoje, o vėliau ir savos gubernijos miestu. I-jo Pasaulinio karo metu buvo užimtas vokiečių. Po karo buvo sovietinės Baltgudijos sudėtyje. II Pas. karo metu vėl buvo vokiečių užimtas ir kovose smarkiai apnaukintas. Šiuo metu mieste gyvena apie 150,000 gyventojų

žaidynės. Mieste gyvena apie 100,000 gyventojų.

SAN MARINO valstybėlė išleido 50 lirų pašto ženklą, kuriuo paminimi 100,000 pabėgėlių /displaced persons) 1944 metais. Taigi, į šią karo pabėgėlių kategoriją patenkame ir daugelis iš mūsų.

Piešinys daugiau simbolišnis: parodyti trys kalnai su deglais (toks tos valstybėlės herbas) ir pro sudaužytus vartus besiveržiančios žmogystos.

San Marino respublika, užimanti tik 38 kv. mylių plotą, randasi rytinėje Italijos dalyje, apie 20 mylių žemyno gilumoj nuo Adrijos jūros. Turi savivaldą ir Italija niekada nemėgino ją okupuoti. Pašto ženklus išleidžia nuo 1877 metų.

Buvo dingę kardinolo Mindzenty kalbos užrašai

Kardinolas Mindszenty savo kalbų nerašydavo. Jis dažniausiai kalbėdavo tiesiai į publiką, be užrašų. Išimtinu būdu, kalbėdamas į Venezuelos Lietuvius apie Lietuvos politinę padėtį, kardinolas laikė rankoje tris lapelius.

Kardinolui išvažiuojant iš Venezuelos, lietuviai kreipėsi į Vengrų Katalikų Komitetą prašydami, kad kardinolo ranka rašyti lapeliai būtų atiduoti lietuviams.

Lapelių išgavimas buvo ypatingai sunkus. Nors Vengrų Katalikų Komitetas tuoju sutiko lapelius perduoti lietuviams, reikalą tvarkiusi Eva Nelsienė daug vargo, kol sugaudė asmenį turintį lapelius. Pakui dar antrą tiek vargo kol, su vengrų kapelionio pagalba, įkalbėjo tą asmenį lapelius atiduoti lietuviams.

Tuomi ši mažo rankraščio apie Lietuvą nuotykiškai nepasibaigė. Bendru sutarimu,

LB Caracas apylinkės valdyba, kuriai rankraštis buvo paduotas, nutarė rankraštį įteikti Balzeko Muziejui Chicagoje tam, kad rankraštis būtų prieinamas publikai ir būtų atitinkamai saugojamas. Siunčiant rankraštį į Šiaurės Ameriką, šis dingo. Buvo surastas tikslas po trijų savaitių paieškosimo pašte.

Kardinolo rankraštis susidaro iš smulkių užrašų, kuriuos jis naudojo sakdamas žymiai platesnę ir ilgesnę kalbą. Užrašai yra jo paties užvardinti: 'Lietuviškas vakaras'.

Užrašuose randasi keli statistikos daviniai liečiantieji Pabaltijos kraštų išvežimus ir bandymus išvežamuosius pabaltiečius pakeisti rusais maždaug 1951 metais. Yra paminimas vienos Sibiro koncentracijos stovyklos kalinių skaičius ir net 9-nių lietuvių kunigų buvimas tame skaičiuje.

Yra primenamas 1953 metais paskelbtas JAV prezidento Eisenhowerio atviras laiškas Malenkoviui, siūlantis palaidoti Stalino palikimą. Iš to laiško yra cituojamas sekantis sakiny: 'Amerikiečių tauta visada buvo ne tikrai savo nepriklausomybės sargas, bet ir solidarizavosi su visomis pavergtomis tautomis. Centro ir Rytų Europoje, ir čia turiu omeny specifiniai Pabaltijo kraštus, iš mažųjų Europos tautų buvo išplėsta tautinė ir valstybinė nepriklausomybė ir amerikiečių tauta nebūtų verta savos nepriklausomybės, jei nereikalautų tų tautų laisvės'.

Kardinolas tęsia savo užrašuose: 'Kas atsitiko su tuo laišku? - mes nežinome. Visagale partija greitai pašalinę Malenkovą, nes nenorėjo

(Nukelta į 10 psl.)

I-jo Pas. karo metu Vitebske buvo skaitlinga lietuvių pabėgėlių kolonija ir ten susikūrė Vitebsko lietuvių batalijonas.

V. VOKIETIJA išleido 70 pfenigų pašto ženklą pagerbimui didžio humanisto dr. Albert Schweitzer.

Albert Schweitzer (1875-1965) gimė Kaysersbere, Elzase, Prancūzijoje, evangelikų reformatų kunigo šeimoje. Turėjo didelių gabumų muzikai ir jau 9 metų amžiaus buvo vargonininku Guensbacho bažnyčioje. Nuo 1893 m. studijavo Strasburgo universitete, kartu mokėsi muzikos Paryžiuje pas Wigor. Studijas gilino Sorbonos ir Berlyno universitetuose. Įsigijo filosofijos daktaro diplomą. Norėdamas padėti Afrikos varguoliams negrams, nuo 1905 m. studijavo mediciną ir įsigijo daktaro diplomą. Kartu ruošė muzikos koncertus. 1931 metais drauge su žmona išvyko į Centralinę Afriką, tuomet prancūzų koloniją, ir Lambarene vietovėje įsteigė ligoninę, kur pats su keliais savanoriais gydytojais ir seselėmis per keliolika metų darbavosi ir kaip misijonierius. Tik retkarčiais išvykdavo su koncertais į Europą sukelti lėšų savo ligoninei. Daug rašė filosofiniais ir religiniais klausimais. Dėl didelio humanizmo, Schweitzeris dažnai lyginamas su Indijos Mahatma Gandžiu. 1952 m. buvo apdovanotas Nobelio taikos premija.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• RUGSĖJO 28 D. Birutinių parengimas.

• SPALIO 5 D. 4 v.p.p. Naujosios parapijos salėje popietė su Neringa. Rengia vyr. skautės.

• SPALIO 10 D. Abiturientų balius.

• SPALIO 12 D. RKM Sąjungos 36 kuopos jubiliejinis banketas įvyks Naujosios parapijos salėje.

• SPALIO 18 D. Ohio Lietuvių Gydytojų D-jos metinis susirinkimas.

• SPALIO 18 D. Hamiltono mergaičių choro Aidas koncertas. Rengia Vysk. Va. lančiaus lit. mokykla.

• SPALIO 25 D. Žalgirio kuopos šaulių šventė.

• LAPKRIČIO 8 ir 9 D. Lietuvių dienos. Rengia LB Clevelando apylinkė.

Viena minutė laimingo gimtadienio.

36c ar mažiau

Vienos minutės užmiesčio skambinimas gali reikšti tiek daug ir kainuoja taip mažai.

Po 5 v.v. viena minutė tiesioginio skambinimo užmiestini yra tik 36 c. ar mažiau.

Beje, palyginus su rašymu ir siuntimu laiško - yra greičiau, lengviau ir taip labai asmeniškiau.

Žinoma, jei jūs norite pasakyti daugiau negu - Gražaus gimtadienio! - yra dar geresnis laimėjimas, kadangi kiekviena minutė sekanti kainuoja pigiau. 10 minučių vizitas į Kaliforniją kainuoja tik \$2.70, priedo tax - o dar mažiau po 11 val. vak., visą šeštadienį ir sekmadienį iki 5 v.v.

Taigi atsiminkite mūsų žemas užmiesčio skambinimo kainas, kad pasveikintumėte gimtadienio progą. Ar palinkėt sveikatos. Ar bet ką.

Ohio Bell

Dial-direct rates apply on all interstate calls (excluding Alaska) completed from a residence or business phone without operator assistance. They also apply on calls placed with an operator from a residence or business phone where dial-direct facilities are not available. For dial-direct rates to Hawaii, check your operator. Dial-direct rates do not apply to person-to-person, coin, hotel guest, credit card or collect calls, or to calls charged to another number, because an operator must assist on such calls.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• **MARGUČIO** radijo programų vadovas P. Petrutis, rugsėjo 14 d. Jaunimo Centre surengęs puikiai pasisekusį sol. A. Pakalniškytės ir pianisto V. Smetonos koncertą, kurio klausėsi apie 500-600 žmonių (apie koncertą Dirvoje rašo muz. A. Nakas) dabar užsiėmęs M.K. Čiurlionio minėjimo rengimu. Minėjimas-akademija įvyks sekadienį, spalio 12 d. Jaunimo Centre. Programoje kun. S. Ylos paskaita ir meninė dalis su komp. D. Lapinsku, balerina V. Karosaite ir kitais. Stebimės, kaip tokių didelių užmojų našta neša pagrindė vienas žmogus – Petras Petrutis. Tai pilna to žodžio prasme, tikras a.a. A. Vanagaičio, Margučio ikūrėjo ir ilgamečio jo vadovo, ipėdinis.

• **DR. A. RAZMA**, Lietuvos Fondo valdybos pirmininkas, šiomis dienomis išsiuntinėjo asmenišką laišką LB Tarybos nariams, LB apygardų ir apylinkių pirmininkams, taip pat Lietuvos Fondo apy-

linkių vaju vadovams prašydamas pagalbos, kad greičiau Lietuvos Fonde būtų sudėtas antrasis milijonas.

Šiuo metu į antrąjį milijoną Lietuvos Fonde jau yra įplaukę \$62,742. Statistika rodo, kad užbaigus pirmąjį milijoną, LF turėjo 3,903 narius. Rugsėjo 15 d. jų buvo 3,970. Tad per š.m. aštuonis mėnesius į fondą įsijungė tik 67 nauji nariai, tuo tarpu kapitalas padidėjo kuone \$69,000. Iš to matome, kad LF inašus didina esantieji nariai, o nauji labai mažai įsijungia. Todėl LF vadovų dabarties pagrindinis rūpestis – kaip daugiau pritraukti naujų narių ypač iš jaunųjų, čia mokslus baigusių, akademikų tarpo.

• **DAINAVOS** ansamblis savo 30-ties metų sukakčiai turi naują lietuvišką muzikinį veikalą, kuriame veiktumas vyksta pasakiškam Baltijos pajūryje. Naujam veikalui libretą parašė rašyt. D. Brazytė-Bindokienė, gi

muziką bei dainas pritaikė dabartinis Dainavos meno vadovas muz. Aloyzas Jurgutis. Naujas veikalas 'dainaviečiams' pristatytas rugsėjo 9 d. įvykusioje ansamblio repeticijoje. Veikalo autorė aiškino tekstą, o muz. A. Jurgutis paskambino dainų, solo partijų, duetų melodijas. Dainaviečiams naujas veikalas padarė didelį ispūdį. Jis chorinis, su septyniais choro išėjimais, linkmas, turintis nemažai ir romantinio atspalvio. Solo partijas atliks M. Momkienė, N. Paulauskaitė, V. Radys ir J. Savrimas, visi buvę ar ir dabar tebesą Dainavos ansamblio nariai. Balete pasirodys V. Karosaitė ir J. Puodžiūno studija. Veikalą režisuoti pakviesta akt. Z. Kevalaitytė-Visockienė. Premjeros data pirmojoje repeticijoje dar nebuvo paskelbta. Ansamblio vadovybė kviečia buvusius dainaviečius ir naujus narius jungtis į ansamblį.

• **STASYS BARAS**, vienas iš didžiųjų dabarties te-

norų, įskaitant pavergtą tėvynę ir išeiviją, pragyvenimą užsidirba kaip finansininkas. Atvykęs į JAV kurį laiką dirbo plieno fabrikuose, Gary, Ind. 1958 m. gavo darbą Standard Federal taupymo bendrovėje, kaip namų įkainuotojas. 1962 m. jau paskirtas viceprezidento padėjėju tos didžiulės, toli per šimtą milijonų dolerių peržengusios, taupymo įstaigos. Kadangi bendrovė smarkiai plečiasi, naujas jos skyrius įsteigtas Downers Grove, Ill. Čia vykstant naujų rūmų statybai, ją prižiūrėjo kaip tik Stasys Baras. Šiomis dienomis Standard Federal taupymo bendrovės direktorių pirmininkas J. Mackevičius Jr. pranešė bendrovės darbuotojams ir išsiuntinėjo spaudai informaciją, kad Stasys Baras paskirtas bendrovės vice prezidentu ir taupymo skyriaus vedėju. Tai tikrai aukštos pareigos ir Stasiui Barui linkime daug sėkmės. Apie muzikinius sol. Stasio Baro laimėjimus ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe, čia neužsiminsim, nes jie visiems žinomi. Kas Stasį Barą artimiau pažįsta, džiaugiasi jo šilta, džentelmeniška asmenybe. Jis nėra užsidaręs vien kabinete ir kolegų muzikų siaurame ratelyje, kur jį, kaip lietuvių, šaukia visuomeninės pareigos, S.Baras jų neatsisako. Jis daug širdies įdeda dirbdamas Lietuvos fondo valdyboje, taryboje ir investavimo komisijoje.

Lietuvių fondo naudai, sakyčiau, savo iniciatyva sausio 18 d. rengia trijų žymiųjų mūsų solistų koncertą, kur programą atliks jis pats, D. Stankaitytė ir J. Vaznelis. Per visą eilę metų S. Baras buvo nepamainomas ramstis Chicagos Lietuvių operai. Tikimasi, kad jis dainuos ir naujose trijų lietuviškų operų premjerose 1976 m. pavasarį. Lietuvių šalpos dirvonai Barų šeimai taip pat artimi. Stasys visada padeda Balfui, o jo žmona Elena – Lietuvos Dukterų draugijai. Ačiū S. Baro įtakai, nemažas aukas lietuvių reikalams skiria ir Standard Federal b-vės prezidentas J. Mackevičius, Jr. Tikimės, kad ateityje ir Dirva nebus užmiršta.

• **KORP! GIEDRA** kultūrininkės, vadovaujamos D. Šlenienės, stengiasi kaip galint prasmingiau atžymėti šiuos moters metus. Vienas iš jų užmojų buvo žinomos visuomenininkės M. Galdikienės filmo realizavimas. Tokių filmų apie žymias lietuves moteris jos pasiryžusios realizuoti visą eilę. Kitas kultūrinis įvykis moters metų progai, tai sol. Dailios Kučėnienės koncertas spalio 5 d. Jaunimo Centre. Solistei akompanuos komp. D. Lapinskas, gitara gros Wane Magnus, o dūdele – David Fitzgerald. Pastarieji du amerikiečiai kaip tik perduos ir lietuviškas melodijas. Sol. D. Kučėnienė daugeliui pažįstama iš koncertų, rečitalių, operų, operečių. 'Dainavos' muzikinių veikalų ir t.t. Kaip išeivijos lietuvių menininkų reprezentantė, ji su koncertais lankėsi P. Amerikoje, senajame Pensilvanijos anglių kasyklų rajone ir t.t. Iš profesijos būdama mokytoja-literatė (ji yra rimta literatūros kritikė savo laiką visgi atidavė dainavimui, balsą lavindama pas žinomus muzikos pedagogus. Jaunutė D. Noreikaitė-Kučėnienė pasitraukė su mamyte iš Lietuvos, kai jos tėvelis, rašytojas, laikraštininkas ir rezistentas kapt. J. Noreika nacių buvo kalinamas Stutthof koncentracijos stovykloje. Po karo jis buvo grąžintas į Lietuvą, ten įsijungė į rezistencijos eiles, Lietuvos partizanų tarpe buvo žinomas 'Gen. Vėtroš' vardu. Atlikęs žygių, paėjo į priešo rankas ir buvo nužudytas. Dabar duktė tęsia tėvo pradėtą, bet jau ne politinę, o kultūrinę veiklą. Solistės vyras J. Kučėnas yra žurnalo 'Lituanus' administratorius, Lietuvos Fondo valdybos narys, ypač daug pastangų įdedantis, kad žurnalas galėtų finansinai išsilaikyti.

PLAY IT AGAIN!

CONTINUED THROUGH NOVEMBER 20

You have more chances to win in the Ohio Lottery \$1 Lucky Buck game. Every \$1 ticket you buy gives you 23 chances to win each weekly drawing... plus two chances to win the Bonus Jackpot drawing November 20.

You can't win unless you play!

Ad #148

JOURNEYMEN
OF
1ST CLASS SKILLED
TOOL MAKER
MACHINE TOOL ASSEMBLER
HORIZONTAL BORING MILL
Must have at least 3 years direct
experience with precision scraping,
fitting, and assembly.
Steady work & fringe benefits
CANTON TOOL & MANUFACTURING
315 Pekin Drive
East Canton, Ohio
216-488-1251

Rugsėjo 13 d. Detroite buvo palaidota dr. Marija Mikailienė. Ją į kapines palydėjo labai gausus būrys detroitiečių. J. Urbono nuotr.

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

REMIJA DIRVA

Stasio Butkaus kuopos valdyba savo posėdyje, atjaukdama Dirvą ją ištikusioje nelaimėje ir linkėdama jai vėl atsistoti ant stiprių spaudos pagrindų, iš savo kuklios kasos paskyrė \$50 auką, o atskiri šauliai suaukojo \$125. Aukojo: Adelė ir Jonas Poderiai \$25, Marija ir Petras Želviai \$25, Juozas Leščinskas \$25, Vincas Tamošiūnas \$25, Antanas Grinius \$15 ir Juozas Augaitis \$10.

LB SUSIRINKIMAS

LB visuotinas susirinkimas įvyks rugsėjo 28 d. 12:30 v. Lietuvių Namuose. Darbotvarkėje: apylinkės pirmininko pranešimas, pasitraukusios valdybos narių vieton rinkimas naujų narių ir klausimai bei sumanymai.

SĖKMINGA GEGUŽINĖ

ALTS-gos Detroito skyriaus gegužinė Onos ir Česio Šadeikių gražiame sode rugsėjo 14 d. praėjo dideliu pasisekimu. Diena pasitaikė labai graži ir joje dalyvavo apie 100 svečių. Ten buvo ne tik Detroito, Windsoro, bet ir iš tolimesnių vietų lietuvių. Pranas Tarūta ir p. Riauba iš Grand Rapids, Marija ir Balys Gražuliai iš Flinto ir kiti. Darbščios bite-

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

OPENINGS IN A MEAT PACKING PLANT PORK OPERATION MEAT PACKING SUPERVISOR

Currently seeking 2 well qualified individuals to fill openings in a pork killing and a pork rendering (edible and inedible) operation.

PROVISION MAN ALL AROUND QUALIFIED MAINTENANCE MEN

Individuals applying for positions must be experienced and capable for handling all phases of their respective area. We offer good fringe benefits, top wages and opportunity for advancement. Write or call Superintendent's office.

(712) 263-5002

FARMLAND FOOD INC.
Box 403
Denison, Iowa 51442

lės-šeimininkės auکوjo mais-to produktus, virė, kepė ir mus vaišino: Ona Šadeikienė Joana Švobienė, Antanina Jonynienė ir Elena Stašienė. Gi Pranė Balandienė dovanojo didelį tortą.

Prie baro dirbo: Juozas Murinas ir Feliksas Blaudys. Atvykusieji ne tik vaišinosi, valgė ir gėrė, bet kai kurie ir dovanas laimėjo.

Gegužinės reikalais rūpinosi ir ją pravedė Jonas Švoba, talkininkaujant Stasiui Šimoliūnui, Juozui Leščinskui, Algiui Vaitekaičiui ir sodybos savininkams Onai ir Česio Šadeikiams. Jiems visiems ir visoms labai didelė padėka!

Vytauto Alanto paskatiniu gegužinėje Dirvai paremti surinkta \$315 aukų. Gegužinės pelnas irgi visas bus paskirtas Dirvai. Aukotojų sąrašas ir pelnas su aukomis bus paskelbtas sudarius gegužinės apyskaitą.

Ta pačia proga, gegužinėje, Saulius Šimoliūnas paaukojo \$100 lietuvių kambario įrengimui Wayne Universitete.

• ŠAULIŲ šaudymo rungtynėse, rugsėjo 6 d., laimėjo sekančiai: 1-je grupėje -- Jonas Šostokas, Vytalis Šepeta ir Balys Savickas. II-je grupėje -- Jonas Kavaliauskas, Arvykas Kavaliauskas, Vladas Rukšys, Jonas Baškauskas ir Vytas Stočkus. III-je grupėje -- Jonas Platakis, Julius Rimkūnas, Juozas Kinčius ir Romas Macionis. IV-je grupėje -- Antanas Sukauskas, Vincas Atkočiūnas ir Jeronimas Jankus.

• KONSTANCIJA IR JUSTINAS KIRVILAIČIAI rugsėjo 14 d. atšventė 50 metų vedybinę sukaktį. Jų intencija kleb. kun. K. Simaitis 8 val. atnašavo šv. mišias. Vaisės įvyko Kirvilaičių namuose.

• PRANAS ZARANKA sutiko ir jau eina lituanistinės Žiburio mokyklos vedėjo pareigas. Jo padėjėja -- mokytoja Stefa Kaunelienė. Mokslas pradėtas rugsėjo 13 dieną Kultūros Centre.

• MARIJA MIKAILIENĖ rugsėjo 9 d. mirė Detroite. Palaidota rugsėjo 13 d. Holy Sepulchre kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo daug žmonių. Liko vyras inž. Jurgis Mikaila, sūnus Juozas, dukterė Aldona ir kiti giminės. Josatminimui Lietuvių Fondui suaukota \$500.

• TARPTAUTINIAME INSTITUTE etninių grupių rudens mugė įvyksta spalio 2-5 dienomis ir veiks nuo 12 iki 10 val. Mugėje su savo eksponatais dalyvauja ir lietuviai.

• DIRVAI auکوjo: SLA kuopa \$10 ir Antanas Grinius \$15.

MINDZENTY...

(Atkelta iš 8 psl.)

kad įsiviešpatautų tikra taika, paremta kiekvienos tautos laisve pasirinkti savo kelią. Ir šiandieną, jau esame prie to priėję, kad Pabaltijo kraštų vardą vengia minėti net laisvoji vakarų spauda! O ką bekalbėti apie (pabaltiečių) reikalavimus! Atrodo taip, lyg teisėtumas ir teisybė šiandieną tenorėtų remti tikrai bolševikinę niekšybę.

Cia nutrūksta Kardinolo užrašai. Kalbėdamas žodžiu Kardinolas kiek sušvelnino tų paskutiniųjų žodžių aštrumą ir išreiškė viltis, kad vakarai susipras, neeis akiai į savo -- ir kitų tautų -- pražūtį,

m

mayco
budget
stores

MERGAITEMS 7-14 METŲ ODOS IŠVAIZDOS ŠVARKAI

9.97

Reg. \$14. Fuikus švarkas kuris tiks kaip tik dabar iki pirmojo sniego.

Atrodo nepaprastai gerai ir turi lengvo valymo privalumus, kas yra svarbu užsiėmusiai aktyviai mergaitei. Marškinų stiliuje su dvigubom užspaudžiamom sagų kišenėm ir tokiom pat sagom priekyje. Šiltuose tonuose rudos, "luggage" ir smėlio spalvų. Dept. 126-Budget Girls', visose krautuvėse.

Pašto ir telefono užsakymai priimami. Skambinkite bet kuriuo laiku 241-3070.

PIRKIT MIESTE ŠIANDIEN 10 IKI 6. SKYRIUOSE IKI 9:30.

Heights, Southgate, Farmatown, Great Lakes.
Great Northern 10-9:30. Sheffield iki 9. Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps.

• D.L.K. BIRUTĖS Clevelando skyrius rengia draugijos 50 metų ir skvrius 20 metų sukakties minėjimą - koncertą š.m. rugsėjo 28 dieną sekančia tvarka:

10 val. ryto Dievo Motinos Nepalaužamos Pagalbos bažnyčioje bus atnašaujamos šv. mišios birutiečių intencija.

Tą pačią dieną 4 val. p.p. įvyks minėjimas-koncertas Lietuvių salėje. Kalbės prof. Aldona Augustinavičienė. Meninę dalį atliks dainininkė Danutė Petronienė iš Detroito, akompanuojant G. Korsakienę, ir Liudo Sagio vadovaujama Grandinėls jaunųjų šokėjų grupė.

Clevelando birutietės maloniai kviečia visą lietuvišką Clevelando visuomenę minėjime dalyvauti ir kartu atšvęsti draugijos Auksinį jubiliejų.

• PREZ. A. SMETONOS ir jo žmonos palaikai praeitą šeštadienį, rugsėjo 20 d., buvo perkelti į Visų Sielų kapinių mauzoliejų. Platisis aprašymas bus sekančiame Dirvos numeryje.

• FLORIDOJE, Pompano Beach, atostogauja dr. M. Žilinskienė, p. Tamulionienė ir v.s. S. Radzevičiūtė.

TAUTOS ŠVENTĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

Šokių programai pasibaičius, pirm. J. Malskis šiltais žodžiais išreiškė visų padėką Grandinėls vadovams Liudui ir Aleksandrai Sagiams ir J. Pažemiui, o taip pat ir visiems šokėjams bei orkestro muzikams, kalbėjusiam V. Puškoriui ir visiems minėsiman atsilankiusiems. Po visko buvo vaisės ir pasisvečiavimas apatinėje salėje, kur p. Mainelienės ir jos talkininkių vedama virtuvė ir atgavos baras parūpino visiems gerų valgių ir gėrimų.

Sekmadienio rytą prie lietuvių paminklo buvo iškel-

FOR SALE:

INCOME PROPERTY FOR SALE: By Owner: two family with 3rd fl., furnished, good neighborhood, excellent condition, off Neff Rd. Good rental area. Principals only. Tel. 481-2649. Priced right.

FOR RENT:

St. Clair Ave., E. 53rd St. area, 6 rooms, carpet, 1 1/2 baths, basement, garage. No pets. One month's security deposit required. \$125 per month. Call 267-8914 (Only English spoken.)

Kviečiame Jus į septintąjį ABITURIENTŲ PRISTATYMO BALIŲ

Spalio 10 d. 7 val. vak. Lietuvių Namuose. Vakariene - pasilinksminimas - šokiai. Dekoracijos Petro Maželio. Stalus sudarant kreiptis į V. Nasvytytę tel. 486-0877, D. Čipkienę tel. 944-2167 ar 943-0910. Auka: \$10 suaugusiems, \$5 studentams.

Šv. KAZIMIERO LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE

Rugpjūčio 23 d. įvyko patisų egzaminai ir vasaros darbų patikrinimas. Tą dieną pradėta mokinių registracija. Rugsėjo 6 d. po pamaldų bendrajame mokinių ir jų tėvų susirinkime buvo aptarti darbo ir mokyklos tvarkos klausimai, išrinktas naujas

tos vėliavos ir abiejose bažnyčiose atlaikytos iškilmingos pamaldos už Lietuvą su šventei pritaikintais pamokslais. Giedojo bažnyčių chorai tam parinktas giesmės. Organizacijų vėliavos pridavė šventei prideramą iškilmingumą.

(pk)

tėvų komitetas (pirm. D. Staniškis, išd. J. Kašuba ir nariai - D. Balčiūnas, M. Gincienė, I. Kijauskienė, Dr. S. Matas). Pažymėtina, kad jau pirmąją mokslo metų dieną mokiniams buvo išdalinti vadovėliai, tuo būdu įgalinant mokytojus bei ilgesnio laukimo pradėti normalų darbą. Mokinių lig šiol suregistruota 111. Veikia 12 skyrių, vaikų darželis, kanklių ir lumzdelių bei tautinių šokių grupės. Bus rengiami vaikai pirmajai lietuviškai komunijai. Be to bus mokoma ir dainuoti bei giedoti. Mokytojai: Gailė Mariūnaitė - vaikų darželio vedėja; Amanda Muliolienė - 1 sk.; Regina Šilgalienė - 2 sk.;

Danutė Grigaliūnienė - 3 sk. tautinių šokių mokytoja D. Ingrida Bublienė - 4 skyrių; Grigaliūnienė, dainavimo - Stefanija Stasienė - 5 skyrių; Ad. Malėnienė ir Ingr. Bublienė Bibliotekos vedėja D. Juozas Biliūnas - 6 skyrių. Nuo 7 iki 12 sk. mokoma Staniškieno. Mokyklos didalykine sistema. Lietuvių rektorė - Vida Augulytė. kalbą ir literatūrą dėsto mok. Suplanuoti mokyklos parengimai šioms mokslo metams: Kalėdų eglutė, mokyklos reikalams pietūs, lietuviška pirmoji komuniya ir Motinos dienos minėjimas. (pk)

• Apdraudos reikalais geriausias patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

D.L.K. Birutės Draugijos Clevelando skyrius rengia Draugijos 50-ties metų ir skyriaus 20 m.

SUKAKTIES MINĖJIMĄ - KONCERTĄ

Minėjimas įvyks š.m. rugsėjo 28 d. 4 v.p.p. Lietuvių Namuose. Paskaitą skaitys prof. A. Augustinavičienė. Meninę programą atliks Clevelande dar negirdėta dainininkė ir L. Sagio vadovaujama Grandinėls jaunųjų šokėjų grupė. Po minėjimo vaisės. Įėjimas auka. Clevelando birutietės maloniai kviečia visą Clevelando visuomenę dalyvauti minėjime ir kartu su mumis atšvęsti draugijos Auksinį Jubiliejų.

Clevelando birutietės

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES. Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 1/4% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• LITUANISTINIŲ MOKYTOJŲ ATLANTO PAKRAŠČIO MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖI NEIVYKUS, LAPKRIČIO 22 IR 23 DIENOMIS ŠAUKIAMA MOKYTOJŲ KONFERENCIJA KULTŪROS ŽIDINYE BROOKLYNE, NY.

• ALT S-gos ir VILTIES Dr-jos valdybos, rugsėjo 19 ir 20 dienomis, posėdžiavo Clevelande, drauge su Dirvos įkurdinimo komisija ir aptarė Dirvos vajeus ir naujo Dirvai pastato išigijimo reikalus. Nutarta, kol bus išigytas naujas Dirvos pastatas, surasti laikinam nuomavimui patalpas.

• PLB VALDYBA praneša, kad išvyko į Pietų Ameriką lėktuve vietų dar yra. Prašome skubiai registruotis jaunimui ir vyresniesiems. Paskutinė registracijos data yra š.m. spalio 6 diena. Po šios datos užsiregistruoti nebebus galima. Dėl registracijos blankų skambinti (312) 476-0601.

• BRONIUS IR AGOTA TIŠKUS persikėlė į naują gyvenvietę. Jų naujas adresas yra: 135 Kenwood Lane, Collinsville, Ill. 62234, telefonas -- (618) 345-5686.

67.37 • INŽ. JONO JURKONO pagerbimo metu jo draugai Dirvos reikalams sudėjo \$63.37 auką. Pinigus Dirvai persiuntė Teodoras Blinstrubas.

• ALBERTUI VENGRIUI tauriam lietuviui, Dirvos rėmėjui, Lietuvių Tautinių Namų Chicagoje valdybos nariui netikėtai mirus, jo šviesiam atminimui Lietuvių Tautinių Namų valdyba paskyrė \$100 auką, gaisre nukentėjusiai Dirvai paremti.

• VACLOVAS BRAZAUSAS, gyv. Chicagoje, staiga mirė rugsėjo 15 dieną. Prieš mirtį, rugsėjo 13 d. buvo išrašęs \$20 čekį Dirvai paremti, kurį prisiuntė jo dukterė. Reiškiamo širdingą užuojautą dukrai Marijonai Brazauskaitei dėl tėvelio mirties ir dėkojame už persiuntimą velionio aukos.

• J. ŠVEDAS išrinktas Lietuvos Kariuomenės kūrėjų-savanorių S-gos Centro valdybos pirmininku, J. Vilutis -- vicepirm., J. Tamulis (7301 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629) -- sekr., A. Urbonas -- išd., A. Juodka -- valdybos nariu. Revizijos komisijon išrinkti: M. Klika, J. Gaidelis ir J. Sležys. M. Reklaitis, K. Mikolajūnas ir V. Girdauskas sudaro Garbės Teismą.

• INŽ. RAIMUNDAS IR GRAŽINA KUDUKIAI, pakviesti JAV viceprezidento Rockefellerio, praeitą trečią dieną, rugsėjo 24 d. dalyvavo viceprezidento oficialiųjų rūmų Washingtone atidaryme.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

ŠAULĘ LILĘ KAZIENĘ
IR JOS ŠEIMĄ, JOS TĖVUI

JONUI JANUKAIČIUI

MIRUS, GILIĄ UŽUOJAUTĄ
REIŠKIA

KAR. A. JUOZAPAVIČIAUS
ŠAULIŲ KUOPA

MANO JAUNYSTĖS DRAUGUI,
LIETUVOS KARIUOMENĖS MAJORUI

LEONARDUI GARBALIAUSKUI

MIRUS, JO ŽMONAI, VAIKAMS, SESERIAI
IR ARTIMIESIEMS GILIĄ UŽUOJAUTĄ
REIŠKIA IR KARTU LIŪDI

DR. JUOZAS BARTKUS
SU ŠEIMA

A.A.

LEONARDUI GARBALIAUSKUI

IŠKELIAVUS AMŽINYBĖN,
MIELAI p. JOANAI ULPIENEI
IR VISAI ŠEIMAI BEI VELIONIES
ARTIMIESIEMS REIŠKIAME
ŠIRDINGĄ UŽUOJAUTĄ

MARIJA IR JONAS ADOMAIČIAI
SOFIJA IR IPOLITAS TAUTERAI

A. A.

VYTAUTUI STEIKŪNUI

NETIKĖTAI IŠKELIAVUS AMŽINYBĖN,
GILIAM LIŪDESYJE LIKUSIAI MOTINAI
MONIKAI, BROLIUI ALGIRDUI, SESUTEI
DANUTEI SU ŠEIMA IR KITIEMS GIMINĖMS
GILIĄ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

ALT S-gos EAST CHICAGOS SKYRIAUS
VALDYBA IR NARIAI

MOKSLO DIENŲ DRAUGUI

A.A.

ALBERTUI VENGRIUI

NELAUKTAI MIRUS, JO ŽMONĄ
NIJOLĘ, DUKRELĘ AUKSĘ, SESERĮ
IRENĄ IR KITUS ARTIMUOSIUS
NUOŠIRDŽIAI UŽJAUČIAME IR KARTU
LIŪDIME

KAUNO JĖZUITŲ GIMNAZIJOS
AUKLĖTINIŲ SUVAŽIAVIMO
KOMITETAS

INŽINIERIUI

ROMANUI ŠIAUDIKIUI

MIRUS CHICAGOJE, LIŪDINČIAI
ŽMONAI ONAI, ŠEIMOS GIMINĖMS
BEI BIČIULIAMS REIŠKIAME GILIĄ
UŽUOJAUTĄ IR DRAUGE LIŪDIME

VINCĖ ŽEBRAUSKIENĖ
CAROLE IR VALDAS ŽEBRAUSKAI
VLADAS VENCKUS

INŽINIERIUI

ROMUI ŠIAUDIKIUI

MIRUS, ŽMONAI ONAI IR GIMINĖMS
REIŠKIAME NUOŠIRDŽIAUSIĄ
UŽUOJAUTĄ

ROBERTAS, EDUARDAS, JURGIS
LUISA, HENRIKAS GAVORSKAI
IR STASĖ BIELIŪNIENĖ

Maracay, Venezuela

PADĖKA

MANO MYLIMAM SŪNUI

STASIUI CHODAKAUSKUI

MIRUS, PAREIŠKUSIEMS MAN
UŽUOJAUTĄ PER SFAUDĄ, ŽODŽIU
AR LAIŠKAIS'
AR LAIŠKAIS, NUOŠIRDŽIAI DĖKOJU

JADVIGA CHODAKAUSKIENĖ